

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: logopedia z audiologią

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet w Siedlcach

Data przeprowadzenia wizytacji: 4-5.12.2024 r.

Warszawa, 2024 r.

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	5
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	6
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	6
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	16
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	28
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	33
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	36
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	41
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	43
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	45
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	48
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	50

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący prof. dr hab. Igor Borkowski, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Mariola Głowacka, członek PKA
2. dr hab. Katarzyna Smyk, ekspert PKA
3. dr hab. Kinga Kuszak, ekspert PKA
4. Andżelika Jabłońska, ekspert PKA ds. Pracodawców
5. Paweł Zdybel, ekspert PKA ds. Studentów
6. Patryk Lisiecki, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku logopedia z audiologią, prowadzonym na Uniwersytecie w Siedlcach została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2024/2025. Ocena programowa została przeprowadzona po raz pierwszy. Wizytacja została zrealizowana zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie. Wizytację poprzedzono zapoznaniem się zespołu oceniającego z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni. Zespół odbył także spotkania organizacyjne w celu omówienia kwestii w nim przedstawionych, spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z władzami Uczelni. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, z przedstawicielami Samorządu Studenckiego i studenckiego ruchu naukowego, nauczycielami akademickimi prowadzącymi kształcenie na ocenianym kierunku, z osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości kształcenia, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, publiczny dostęp do informacji oraz z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu prac etapowych oraz prac dyplomowych, przeprowadzono hospitację zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej, wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano oceny stopnia spełnienia kryteriów, sformułowano uwagi, wstępne wnioski, o których przewodniczący zespołu poinformował władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	logopedia z audiologią	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	językoznawstwo 61% pedagogika 19% nauki medyczne 15% psychologia 5%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów/ 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 godzin / 36 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	-	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	48	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	2870 godzin	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	92 ECTS	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	92 ECTS	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	12 ECTS	-

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ¹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	Kryterium niespełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	Kryterium spełnione częściowo
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	Kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	Kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	Kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	Kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	Kryterium spełnione częściowo

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na kierunku logopedia z audiologią w Uniwersytecie w Siedlcach przewiduje kształcenie na studiach I stopnia wykwalifikowanych logopedów zgodnie z krajowymi i europejskimi standardami. Absolwent ma posiadać wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne potrzebne do przeprowadzenia badań, sporządzenia diagnozy i pracy terapeutycznej w zakresie logopedii i logopedii z audiologią. Istotną bazą logopedii siedleckiej jest komponent wiedzy o języku (nie językoznawczy). Koncepcja obejmuje realizację standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, a dokładnie w zakresie nauczyciela logopedy. Zakłada zdobywanie przez studentów kompetencji zawodowych dzięki zajęciom z wykładowcami o doświadczeniu naukowym i zawodowym oraz dzięki rozbudowanemu modułowi praktyk logopedycznych i psychologiczno-pedagogicznych w podmiotach leczniczych (głównie w oddziałach szpitalnych), różnego typu placówkach oświatowych, kulturalnych i społecznych, w tym też w Ośrodku Logopedycznym Wydziału Nauk Humanistycznych UwS oraz w działających w jego ramach: Studenckiej Poradni Logopedycznej oraz Centrum Diagnozy i Terapii Logopedycznej. Koncepcja kształcenia przewiduje wyposażenie studentów w aktualną wiedzę interdyscyplinarną, łączącą językoznawstwo, pedagogikę, psychologię i medycynę. Zwraca uwagę na zdobycie umiejętności w zakresie diagnozy i terapii logopedycznej dzieci i dorosłych, ze szczególnym uwzględnieniem zaburzeń słuchu.

Wedle koncepcji kształcenia kierunek przygotowuje zatem do pracy w charakterze specjalisty z zakresu logopedii w przedszkolach i szkołach, w poradniach psychologiczno-pedagogicznych i poradniach specjalistycznych, np. foniatrycznych, w ośrodkach i poradniach rehabilitacyjnych, w poradniach i oddziałach szpitalnych. Absolwent może też otworzyć prywatny gabinet logopedyczny lub znaleźć pracę jako logopeda artystyczny.

Koncepcja kształcenia przygotowuje do wykonywania zawodu logopedy zgodnie z jego etosem, czyli poszanowaniem zasad humanizmu, etyki i tolerancji. Przewiduje też rozwijanie przez studentów zainteresowań w zakresie logopedii i audiologii, gdyż zakłada, że absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku logopedia z audiologią będzie gotów do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunku logopedia, dające możliwość kontynuacji nabywania uprawnień i uzyskania pełnych kwalifikacji nauczycielskich do zawodu nauczyciela logopedy. Koncepcja kształcenia jest zgodna z założeniami standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela logopedy.

Koncepcja kształcenia zakłada przygotowanie absolwenta do realizacji procedur audiologicznych o charakterze diagnostycznym i terapeutycznym w oparciu o nabytą wiedzę z audiologii, audiofonologii akustyki oraz powiązaną z nimi dyscypliną: nauk medycznych.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku są zgodne z misją i strategią uczelni oraz jej polityką jakości i wartościami związanymi z misją Uczelni. Chodzi zwłaszcza o stwarzanie warunków nastawionych na zdobywanie kompetencji specjalistycznych i ogólnych, niezbędnych do podjęcia pracy zawodowej. Drugim aspektem, w którym zbiegają się koncepcja i cele kształcenia na logopedii z audiologią oraz misją Uczelni, jest modelowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu społeczeństwa świadomego wyzwań zmieniającej się rzeczywistości, w szczególności wzmacniania kompetencji

komunikacyjnych tego społeczeństwa. Prowadzenie kształcenia na ocenianym kierunku jest w ścisłym związku z celami strategicznych Uczelni, szczególnie dotyczącymi wdrażania wyników badań naukowych do oferty programowej kształcenia, dostosowania oferty edukacyjnej do zmieniających się potrzeb rynku pracy, otwartość na wymogi współczesnego rynku pracy i na potrzeby edukacyjne i naukowe miasta, regionu i kraju, współpraca z instytucjami publicznymi i podmiotami z otoczenia społeczno-gospodarczego prowadzącymi działalność diagnostyczno-terapeutyczną.

Koncepcja i cele kształcenia nie mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany. Uzasadnione jest przyporządkowanie ocenianego kierunku do językoznawstwa w wymiarze 61% nakładu pracy studenta wrazonego w liczbie punktów ECTS, do pedagogiki – 19% punktów ECTS, nauk medycznych – 15% punktów ECTS i psychologii – 5% ECTS, przy czym Uczelnia nie sklasyfikowała jednoznacznie poszczególnych efektów uczenia się do wybranych dyscyplin naukowych. Wątpliwości pojawiają się na dwóch polach. Po pierwsze, nikły jest komponent językoznawczy, wprowadzany w ogólnikowy i subsydiarny zakres w efekcie K_W01: „Zna i rozumie teorie, metodologię, terminologię ogólną i szczegółową z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, a zwłaszcza z dyscypliny językoznawstwa, która pozwala na rozumienie i opis systemu językowego oraz reguł zachowań komunikacyjnych”. W efektach z kategorii umiejętności kwestia językoznawstwa pojawia się w efekcie K_U11: „Potrafi zastosować wiedzę o systemie językowym i regułach komunikacji w deskrypcji, interpretacji, programowaniu terapii oraz formułowaniu diagnoz”, spychając językoznawstwo do dyscypliny kontekstowej. Potwierdza to efekt K_U14, gdzie pomija się metodologię językoznawczą jako tę, którą student ma stosować w rozwiązywaniu problemów badawczych: „Potrafi formułować problemy badawcze, dobierać metody i narzędzia do ich rozwiązywania, wykorzystując wiedzę z zakresu nauk humanistycznych (filozofii, etyki) i społecznych (psychologii, pedagogiki, dydaktyki, socjologii), zwłaszcza w kontekście językoznawczym”. Efekt ogólny K_U16 również ujmuje językoznawstwo na dalszej pozycji, niedopowiadającej przyporządkowaniu kierunku do dyscyplin: „Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować informacje czerpane z różnych źródeł (psychologicznych, pedagogicznych, medycznych, językoznawstwa) dotyczące diagnozy, profilaktyki i terapii logopedycznej oraz potrafi wykorzystać te informacje do formułowania i rozwiązywania problemów w toku postępowania logopedycznego”. Wśród efektów ogólnych z kategorii kompetencji społecznych w żadnym nie ujęto gotowości studenta do działania zawodowego w zakresie dyscypliny językoznawstwa. Koncepcja kształcenia nie jest więc nastawiona na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na poziomie 6 PRK, choć wiedza z zakresu językoznawstwa – zwłaszcza z zakresu fonetyki i fonologii – jest niezwykle przydatna do kształtowania umiejętności praktycznych w zawodzie i zakresie działań logopedy i logopedy-audiologa. Po drugie, wątpliwości budzi przyporządkowanie kierunku do psychologii w wymiarze 9 punktów ECTS, czyli 5% ECTS. Zajęcia, na których realizowane są efekty uczenia się z zakresu pedagogiki mają charakter subsydiarny dla kierunku i nie stanowią bazy dla budowy koncepcji kształcenia. Takie przyporządkowanie nie nawiązuje do najważniejszych założeń, na których oparte jest kształcenie na ocenianym kierunku, bowiem koncepcja kształcenia i efekty uczenia się wynikające z tej koncepcji nie przewidują przygotowania absolwenta do działalności naukowej i zawodowej właściwej dla dyscypliny psychologia. Potwierdza to brak odniesień do psychologii w ogólnych efektach uczenia się, a także założenie wstępne dla zajęć w 1 semestrze studiów, że student posiada już „Podstawy wiedzy o języku, psychologii ogólnej i rozwojowej” (*psycholingwistyka rozwojowa*).

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku logopedia z audiologią na UwS uwzględniają stały postęp w obszarach działalności zawodowej logopedy, biorąc pod uwagę współczesne trendy rozwojowe rynku

pracy. Służy temu stała wymiana wiedzy wykładowców z ośrodka siedleckiego ze specjalistami z innych ośrodków naukowych i logopedów-praktyków. Zapoznają się wówczas z najnowszymi badaniami, teoriami i praktykami w dziedzinie logopedii i w zakresie audiologii przenosząc je do obszaru dydaktyki. Program studiów obejmuje nowoczesne metody diagnostyczno-terapeutyczne, metodykę postępowania logopedycznego i audiologicznego, zastosowanie technik cyfrowych i multimedialnych w pracy logopedy oraz interdyscyplinarne podejście metodologiczne do kształcenia i przygotowania zawodowego logopedy zorientowanego na człowieka w różnych okresach jego życia, w tym do funkcjonowania jako nauczyciel logopeda w placówkach oświatowych (przedszkolu i szkole podstawowej).

Koncepcja i cele kształcenia są zorientowane na bieżące i żywe potrzeby rynku pracy, które są identyfikowane w stałym kontakcie i współpracy z instytucjami miasta i regionu, w tym z licznymi przedszkolami, szkołami, placówkami i podmiotami leczniczymi, organizacjami pozarządowymi oraz prywatnymi gabinetami logopedycznymi. Dostosowanie koncepcji i programu nauczania do realnych wymagań pracodawców oraz aktualnych trendów w dziedzinie logopedii i audiologii wychodzi naprzeciw takim potrzebom rynku, jak pomoc logopedyczna osobom z chorobą Alzheimera, osobom z niepełnosprawnościami i z autyzmem, działalność diagnostyczna i terapeutyczna dla żłobków, przedszkoli i szkół oraz usługi terapeutyczne z wykorzystaniem najnowszych metod i form pomocy (m.in. Metody Tomatisa, Treningu Słuchowego Johansena IAS, Metody Warnkego).

Koncepcja i cele kształcenia zostały po części określone we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Interesariusze zewnętrznymi, w tym logopedzi z pracujący w różnych gabinetach i szkołach w mieście i regionie, uczestniczyli w konsultowaniu koncepcji kształcenia, m.in. w wyborze standardu kształcenia w zakresie wykonywania zawodu nauczyciela oraz liczby i sposobu projektowania i realizacji praktyk związanych ze standardem kształcenia nauczycieli. W opracowywaniu koncepcji kształcenia, głównie w zakresie logopedii klinicznej i audiologii nie uczestniczyli interesariusze zewnętrznymi z podmiotów leczniczych, np. klinicyści. Również nie konsultowano z nimi tej koncepcji ani nie monitorowano z nimi programu studiów. Nie ewaluowano go systemowo ani doraźnie ze studentami, nauczycielami akademickimi, innymi osobami prowadzącymi zajęcia ani interesariuszami zewnętrznymi. Nie wypracowano też standardów takiej ewaluacji koncepcji kształcenia i jej realizacji.

Koncepcja uwzględnia 30 godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość i są to zajęcia *Medyczne podstawy logopedii. Podstawy ortodoncji*, co nie zapewnia studentom osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych przypisanych do tych zajęć, tj. K_U01/E.1L.U1: „Potrafi rozpoznawać wady zgryzu i nieprawidłowości zębowe oraz określać ich związki z wadami mowy”; K_U05/E.1L.U1: „Potrafi zastosować działania profilaktyczne w zakresie wad zgryzu i zaburzeń artykulacji”; K_U03, K_U06/E.1L.U1: „Potrafi dobierać metody rehabilitacji narządu żucia i dostosowywać rodzaj interwencji logopedycznej do potrzeb i możliwości pacjenta”.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, zwłaszcza w wymiarze zapewniania osiągnięcia przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na poziomie 6 PRK w dyscyplinie wiodącej – językoznawstwie. Generalnie bowiem w zakresie efektów ogólnych powiązanych z charakterystykami drugiego stopnia PRK o kodzie WG nie uwzględniono w adekwatnym wymiarze dyscypliny językoznawstwo. Uwzględnione są natomiast niekiedy całe zakresy nauk humanistycznych i społecznych, do których nie dodano uszczegółowienia, np. cytowany wyżej efekt

K_W01 oraz „zna i rozumie główne zagadnienia z zakresu logopedii, audiologii, audiofonologii, akustyki i dziedzin z nimi powiązanych z obszaru nauk humanistycznych (zwłaszcza językoznawstwa), społecznych, medycznych i nauk o zdrowiu” (brak uszczegółowienia dla dziedziny nauk społecznych oraz dziedziny nauk medycznych i nauk o zdrowiu). W przypadku efektów szczegółowych widać tendencję do bardziej konkretnego odniesienia do dyscypliny językoznawstwo, np. „zna i rozumie terminologię ogólną i szczegółową z zakresu nauk humanistycznych, a zwłaszcza z dyscypliny językoznawstwo, która pozwala na rozumienie i opis systemu językowego oraz reguł zachowań komunikacyjnych”; „zna i rozumie główne zagadnienia z obszaru nauk medycznych, zwłaszcza z zakresu ortodoncji”. Zaznacza się brak efektów dotyczących językoznawstwa w przypadku zajęć językoznawczych, jak np. *nauka o języku: fonologia*, a więc z założenia mających kształcić w dyscyplinie wiodącej. Celem tych zajęć jest bowiem „Wiedza o systemie językowym, organizacji języka. Fonem – wzorzec głosu”, czego nie dotyczy w żaden efekt: „W_01: zna jednostki systemu językowego i reguły zachowań komunikacyjnych z uwzględnieniem wiedzy o procesach kształtowania mowy i języka i wyższych czynności poznawczych. W_02: „zna i rozumie metody diagnostyczne stosowane w procedurze postępowania logopedycznego w odniesieniu do poszczególnych zaburzeń mowy i słuchu osób w różnym wieku. U_01: „potrafi wykorzystać wiedzę o systemie językowym i regułach komunikacji językowej w deskrypcji, interpretacji i programowaniu terapii oraz w formułowaniu diagnoz – umie formułować i analizować problemy badawcze, dobierać właściwe metody i narzędzia, dokonywać ich weryfikacji”. K_01: „jest gotów dbać o poprawność językową w relacjach zawodowych i pozaprofesjonalnych.” Tym samym studenci nie osiągają efektów uczenia się na 6 poziomie PRK w zakresie dyscypliny wiodącej, do której przyporządkowano kierunek.

Niekiedy efekty szczegółowe odsyłają do niewłaściwego efektu ogólnego, np. dla zajęć *językoznawcze podstawy mowy – teoria zaburzeń mowy* efekt K_01: „ma świadomość konsekwencji społecznych wynikających z zaburzeń słuchu, głosu i mowy oraz rozpoznaje i określa możliwości komunikacyjne dziecka/dorosłego” odsyła do efektu ogólnego K_K04 o brzmieniu: „jest gotów do poszanowania godności osób z zaburzeniami mowy i słuchu oraz do respektowania zasad etyki zawodowej”. Podobne nieprawidłowości dotyczą m.in. zajęć *zaburzenia mowy w demencji, komputer w pracy logopedy, zaburzenia żucia i połykania, metodologia badań logopedycznych, logopedia artystyczna*. Efekty szczegółowe kategorii kompetencji społecznych odnoszą się niekiedy do ogólnych efektów z kategorii umiejętności (np. *dysartria*).

Efekty uczenia się ogólne i szczegółowe nie są w pełni zgodne z profilem praktycznym studiów. Generalnie nastawione są na wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne niezbędne dla działalności zawodowej logopedy i logopedy-audiologa. Odnoszą się do działań diagnostycznych i terapeutycznych w zakresie zaburzeń mowy i słuchu, do stosowania procedur logopedycznych i audiologicznych, narzędzi i technik diagnostycznych, samodzielności wykonania i interpretowania badań mowy i słuchu zastosowania interdyscyplinarnej wiedzy oraz projektowania terapii. W zakresie kompetencji społecznych ujęto m.in. świadomość konsekwencji społecznych wynikających z zaburzeń słuchu, głosu i mowy, gotowość niesienia pomocy osobom chorym, poszanowanie godności pacjentów i etyki zawodu, gotowość do działania w sposób przedsiębiorczy. Niemniej kluczowe zastrzeżenia budzą efekty uczenia się zaplanowane dla *seminarium licencjackiego*, które nie zapewniają weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się zgodnie z profilem praktycznym studiów. Celem *seminarium licencjackiego* uczyniono bowiem „pogłębienie wiedzy na temat diagnozowania, programowania i prowadzenia terapii logopedycznej”, zaś zaplanowane efekty uczenia się nie uwzględniają umiejętności w zakresie logopedii i logopedii z audiologią wymaganych w pracy zawodowej, a w zamian

ujmują umiejętności badawcze, wymagane w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim: „W_01: zna i rozumie podstawowe informacje dotyczące nowych osiągnięć w zakresie logopedii i dyscyplin z nią powiązanych; W_02: zna i rozumie najnowszą literaturę przedmiotu z zakresu prowadzonych badań; U_01: potrafi wyszukiwać, gromadzić, analizować i interpretować materiał badawczy na potrzeby pracy dyplomowej; U_02: potrafi wyszukiwać informacje bibliograficzne związane z wybranym problemem badawczym w języku polskim i językach obcych; posiada podstawową umiejętność posługiwania się aparatem pojęciowym z zakresu logopedii”. Jak widać w ostatnio cytowanym efekcie, mają to być „podstawowe umiejętności”, co w sumie wskazuje, że efekty uczenia się nie pozwalają osiągnąć efektów uczenia na 6. poziomie PRK we wszystkich dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany ani też nie pozwalają na kształtowanie umiejętności praktycznych, wymaganych od studiów o profilu praktycznym. Nie przewidziano efektów uczenia się ani treści programowych wskazujących, że zwieńczeniem *seminarium* i studiów miałyby być praca wdrożeniowa, zgodnie z 6 poziomem PRK w zakresie wykorzystania posiadanej wiedzy do rozwiązywania problemów i wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się nie są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Przede wszystkim efekty uczenia się powiązane z charakterystykami drugiego stopnia o kodzie WG nie odnoszą się do zaawansowania wiedzy na temat językoznawstwa – dyscypliny wiodącej ani zasadniczych teorii i ujęć niezbędnych w działalności zawodowej logopedy i logopedy-audiologa. Notorycznie pojawia się w ogólnych efektach uczenia się zapisy typu „zna i rozumie teorie, metodologię, terminologię”, „zna i rozumie biologiczne oraz społeczne [...] uwarunkowania zaburzeń sprawności”, „zna i rozumie klasyfikację zaburzeń mowy” itd. Efekty szczegółowe dla zajęć i grup zajęć powtarzają tę usterkę, np. „zna i rozumie terminologię ogólną i szczegółową z zakresu nauk humanistycznych, a zwłaszcza z dyscypliny językoznawstwo”, „zna i rozumie główne idee myśli zachodnioeuropejskiej, ich autorów oraz związek z kształtowaniem się filozofii języka” (*lingwistyka: narastanie refleksji nad językiem*); „zna i rozumie etapy rozwoju mowy i myślenia. Zna i rozumie wpływ czynników biologicznych, społecznych, kulturowych...” (*psycholingwistyka rozwojowa*), „Zna i rozumie podstawowe pojęcia, definicje i teorie w zakresie składni współczesnego języka polskiego. Zna i rozumie istotę relacji składniowych współczesnego języka polskiego...”, „zna i rozumie informacje z zakresu genetyki (w kontekście medycznych podstaw logopedii)” (*zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone*); „zna i rozumie najważniejsze zasady dotyczące właściwego posługiwania się językiem polskim mówionym i pisanym” (*kultura języka*) itd. Z drugiej strony celem *seminarium licencjackiego* uczyniono „pogłębienie wiedzy”, co z kolei jest właściwe dla 7 poziomu PRK.

Zarazem efekty ogólne i szczegółowe dotyczą kwestii dylematów współczesnej cywilizacji, gdy podnoszą kwestie komunikacji międzykulturowej i problemów językowych uwarunkowanych bilingwizmem, relacji z osobami starszymi, chorymi, z niepełnosprawnościami oraz kwestie sensu niesienia im pomocy. Odnoszą się też do umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów zawodowych właściwych dla logopedy i logopedy-audiologa w warunkach nieprzewidywalnych (każdy przypadek diagnozowany i poddawany terapii jest inny). Podejmują kwestie tworzenia i rozwoju form przedsiębiorczości i różnego typu uwarunkowań działalności zawodowej logopedy, w tym – prawne i etyczne.

Wątpliwości budzą pojedyncze ogólne efekty uczenia się, które są powiązane z dwiema charakterystykami drugiego stopnia PRK. Mianowicie efekt ogólny K_K02: „jest gotów do pracy w zespołach interdyscyplinarnych; ma świadomość wieloaspektowych uwarunkowań zaburzeń mowy i

słuchu” powiązano z dwiema charakterystykami PRK z dwóch różnych kategorii – kompetencji społecznych i umiejętności (P6S_KK_PP, P6S_UO_PP). Podobnym przykładem jest powiązanie ogólnego efektu K_K03: „jest gotów do formułowania opinii i diagnoz logopedycznych dotyczących pacjentów” z charakterystyką PRK z kategorii umiejętności (P6S_UK_PP).

Zdarzają się efekty ogólne nadmiernie rozbudowane i łączące wiele różnorodnych treści, np. problemy badawcze z prowadzeniem zajęć terapeutycznych - K_U14: „potrafi formułować problemy badawcze, dobierać metody i narzędzia do ich rozwiązywania, wykorzystując wiedzę z zakresu nauk humanistycznych (filozofii, etyki) i społecznych (psychologii, pedagogiki, dydaktyki, socjologii), zwłaszcza w kontekście językoznawczym; potrafi samodzielnie prowadzić zajęcia pod nadzorem opiekuna praktyk; potrafi analizować i wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji zajęć terapeutycznych oraz ze sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych terapeutów i nauczycieli”. Efekt jest bardzo rozbudowany, łączy wiele elementów, które w toku procesu kształcenia przestają transparentnie wiązać się z tym efektem. W praktyce bowiem realizowana jest podczas szeregu zajęć albo tylko pierwsza jego część np. *filozofia, psycholingwistyka rozwojowa, praktyka zawodowa śródroczna logopedyczna w przedszkolu, podstawy neuropsychologii*, albo tylko jego druga część, ujęta po średniku: np. *praktyka zawodowa śródroczna logopedyczna w szkole podstawowej, praktyka zawodowa śródroczna psychologiczno-pedagogiczna w szkole podstawowej*.

Dla zajęć trwających dwa semestry, takich jak przede wszystkim *seminarium licencjackie* oraz *lektoraty języka angielskiego /niemieckiego / rosyjskiego*, przewidziano identyczne efekty uczenia się w obu semestrach. W przypadku *seminarium licencjackiego* jedyna różnica to zastąpienie sformułowania K_W01: „zna i rozumie podstawowe informacje dotyczące nowych osiągnięć” (semestr 5) zapisem: „zna i rozumie informacje o nowych osiągnięciach” (semestr 6). Takie formułowanie efektów uczenia się dla zajęć wielosemestralnych nie uwzględnia progresu kompetencji między semestrami.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się są zgodne z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie językoznawstwa, pedagogiki i nauk medycznych, czyli dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają dyscyplinę językoznawstwo jako bazową dla rozumienia i opisu systemu językowego oraz reguł zachowań komunikacyjnych. Podkreślają też relacje między nimi w aspekcie logopedii i audiologii oraz powiązania z nimi logopedii i audiologii. Efekty uczenia się są też zgodne ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej logopedy i logopedy-audiologa oraz uwzględniają specyfikę współczesnego zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku. Efekty uczenia się uwzględniają podejście interdyscyplinarne i wielod dziedzinowe właściwe dla współczesnej logopedii i audiologii i nastawione są na umiejętności zastosowania interdyscyplinarnej wiedzy w organizowaniu warsztatu nauczyciela logopedy i logopedy-audiologa.

Ogólne efekty uczenia się nie są w pełni specyficzne, gdyż w kilku miejscach odnoszą się do teorii, metodologii i terminologii ogólnej i szczegółowej z zakresu nauk humanistycznych (K_W01) oraz szeroko do powiązania logopedii z obszarami dziedzin nauk humanistycznych, społecznych, medycznych i nauk o zdrowiu (K_W03). Szczegółowe efekty uczenia się są w zdecydowanej większości specyficzne. Efekty odnoszące się do językoznawstwa są uszczegóławiane pod kątem zastosowania wiedzy o systemie językowym i regułach zachowań komunikacyjnych w deskrypcji, interpretacji, formułowaniu i programowaniu terapii i w pracy zawodowej logopedy i logopedy-audiologa. Efekty uczenia się odnoszące się do pedagogiki zbiegają się w szeroko ujętej dydaktyce postępowania logopedycznego i zastosowania metod pedagogicznych w terapii logopedycznej. Zaś efekty uczenia się powiązane z naukami medycznymi dotyczą ściśle medycznych, biologicznych, anatomicznych podstaw

logopedii i audiologii oraz nabywania przez studentów umiejętności rozpoznawania zaburzeń mowy, słuchu i głosu oraz dobierania metod i narzędzi diagnostycznych oraz projektowania terapii.

Szczegółowe efekty uczenia się bywają niespecyficzne w kilku sytuacjach, np. dla *praktycznych śródrocznych warsztatów zawodowych w Studenckiej Poradni Logopedycznej UwS* efekty szczegółowe powtarzają literalnie efekty ogólne. Inne sformułowane są zbyt ogólnikowo i szerzej niż efekty ogólne, np. dla zajęć *medyczne podstawy logopedii. Onkologia w logopedii*. Czasami nie zapewniają kompleksowego kształcenia w ramach danych zajęć, np. dla zajęć *wiedza o języku: składnia z elementami tekstologii* przyjęto efekty pomijające tekstologię: „W_01: zna i rozumie podstawowe pojęcia, definicje i teorie w zakresie składni współczesnego języka polskiego; W_02: zna i rozumie istotę relacji składniowych współczesnego języka polskiego w odmianie ogólnej”. Dla kilku zajęć, np. *językoznawcze podstawy mowy – teoria zaburzeń mowy, praktyczna stylistyka, kultura języka, diagnostyka różnicowa zaburzeń słuchu* – efekty szczegółowe nie odnoszą się specyficznie do kierunku studiów, np. „potrafi dotrzeć do różnych źródeł wiedzy w poszukiwaniu informacji, metod i narzędzi oraz nowoczesnych technik w celu wykorzystania ich do samorozwoju i doskonalenia zawodowego”, „zna i rozumie podstawowe cechy wybranych stylów funkcjonalnych współczesnej polszczyzny. Zna i rozumie zasady tworzenia wybranych tekstów użytkowych”, „Potrafi samodzielnie zredagować poprawny językowo tekst w formie ustnej i pisemnej. Potrafi właściwie rozpoznać błędy i usterki w cudzych tekstach”, „Jest gotów współpracować z innymi specjalistami”.

Efekty uczenia się ogólne i szczegółowe uwzględniają umiejętności praktyczne, odnoszące się do rozpoznawania zaburzeń mowy i słuchu, stosowania procedur logopedycznych i audiologicznych, stosowania standardów logopedycznych, dobierania procedur i technik diagnostycznych, rozpoznania i diagnozowania zaburzeń mowy, m. in. powiązanych z zaburzeniami słuchu, wdrażania działań profilaktycznych, dobierania interwencji logopedycznej i audiologicznych adekwatnie do potrzeb i możliwości pacjenta, samodzielnego wykonania badania i interpretacji jego wyniku. Umiejętności praktyczne ujęte w efektach uczenia się to również obsługa specyficznych programów komputerowych oraz kompetentne porozumiewanie się z pacjentem.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się przewidują nabywanie przez studentów umiejętności komunikowania się w języku obcym na poziomie B2 ESOKJ, tak w zakresie tematyki ogólnej, jak i specjalistycznej z zakresu logopedii.

Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się uwzględniają kompetencje społeczne niezbędne w działalności zawodowej logopedy i logopedy-audiologa: gotowość niesienia pomocy osobom z zaburzeniami mowy i słuchu (w tym osobom chorym) we współpracy z ich opiekunami czy rodziną, gotowość do pracy w interdyscyplinarnych zespołach, do przestrzegania etyki zawodu i szacunku dla pacjentów, do ciągłego doskonalenia zawodowego w obliczu rozwoju logopedii i myślenia w sposób przedsiębiorczy.

Zarówno ogólne jak i szczegółowe efekty uczenia się, jak wynika z powyższej analizy stanu faktycznego, nie zostały sformułowane we wszystkich przypadkach w sposób szczegółowy, konkretny i zrozumiały, a przez to nie są możliwe do osiągnięcia. Nie umożliwiają też stworzenia adekwatnego systemu weryfikacji efektów uczenia się na poziomie 6 PRK. Również efekty ogólne, nazbyt rozbudowane i zawierające kilka pojedynczych efektów, uniemożliwiają zbudowanie systemu ich weryfikacji. Chodzi o opisany wcześniej efekt K_U14 oraz K_U13, łączący umiejętność rozpoznawania problemów językowych uwarunkowanych wielojęzycznością z umiejętnością wykorzystania znajomości języka obcego do studiowania obcojęzycznej literatury fachowej. Także zbyt ogólnikowe efekty uczenia się przypisane do zajęć uniemożliwiają zbudowanie systemu ich weryfikacji. Chodzi np. o zapis „potrafi interpretować wyniki badań medycznych” (zajęcia *medyczne podstawy logopedii. Onkologia w*

logopedii). Nie jest możliwe stworzenie adekwatnych metod weryfikacji również w przypadku zajęć 2-semestralnych z identycznymi efektami uczenia się dla każdego semestru.

Uczelnia na kierunku przygotowuje do wykonywania zawodu nauczyciela logopedy. Absolwent studiów pierwszego stopnia na kierunku logopedia z audiologią jest gotów do podjęcia studiów drugiego stopnia na kierunku logopedia dających możliwość kontynuacji nabywania uprawnień i uzyskania pełnych kwalifikacji nauczycielskich do zawodu nauczyciela logopedy. Uczelnia informuje w suplemencie, że absolwent uzyska pełne przygotowanie pedagogiczne i uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela logopedy po ukończeniu studiów II stopnia. Kontynuacja studiów na II stopniu zapewnia uzyskanie pełnych kwalifikacji nauczycielskich.

Zajęcia ze standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela logopedy są realizowane na studiach I stopnia w wymiarze określonym w standardzie: moduł przygotowania kierunkowego merytorycznego: 1405 godzin, 100 ECTS; moduł przygotowania psychologiczno-pedagogicznego: 210 godzin, 14 ECTS; moduł przygotowania dydaktyczno-metodycznego 1190 godzin, 51 ECTS. Ponadto studenci realizują blok przedmiotów kształcenia ogólnego: 285 godzin, 15 ECTS.

Wymiar zaplanowanych godzin dydaktycznych (3090 godzin) i przypisanych punktów ECTS (180 ECTS) są zgodne z zapisami standardu kształcenia nauczycieli.

Analiza stanu faktycznego w odniesieniu do studiów I stopnia pozwala stwierdzić, że wszystkie efekty zostały przyjęte ze standardu. Na studiach I stopnia w pełni został zrealizowany moduł zajęć z zakresu przygotowania psychologiczno-pedagogicznego obejmujący: przedmioty z kształ-

Ich dyscyplin naukowych w dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych. Określony w standardzie wymiar zajęć - 90 godzin (12 ECTS). Uczelnia zaliczyła do tego modułu oprócz: *filozofii* (30 godzin, 2 ECTS) i *socjologii* (15 godzin, 1 ECTS) także następujące przedmioty: *wychowanie fizyczne* (60 godzin, 0 ECTS), *technologia informacyjna* (30 godzin, 3 ECTS), *ochrona własności intelektualnej* (15 godzin, 1 ECTS), *pierwsza pomoc* (15 godzin, 1 ECTS), *język obcy nowożytny 1* (60 godzin, 4 ECTS), *język obcy nowożytny 2* (60 godzin, 4 ECTS); moduł przedmiotowy kierunkowy w sumie obejmujący 1405 godzin i 100 ECTS; moduł przygotowania pedagogiczno-psychologicznego w sumie 210 godzin, 14 ECTS; moduł z przygotowania dydaktyczno-metodycznego – 1190 godzin, 51 ECTS. Liczba godzin zajęć dydaktycznych: 3090 i 180 ECTS jest zgodna z zapisami w standardzie. Analizując stan faktyczny do określonego w standardzie modułu przedmiotów kształcenia ogólnego w zakresie filozofii, nauk socjologicznych i innych dyscyplin naukowych w dyscyplinach nauk humanistycznych i społecznych można zaliczyć *filozofię*, *socjologię* i *języki obce* (w sumie 165 godzin 11 ECTS). Nie można zaliczyć zajęć z *wychowania fizycznego*, *technologii informacyjnej* i *ochrony własności intelektualnej*. A zatem w module przedmiotów kształcenia ogólnego brakuje 1 ECTS.

Na studiach II stopnia zajęcia ujęte zostały w następujące moduły: moduł A: kształcenia ogólnego, moduł B: kształcenia kierunkowego podstawowego, moduł C: przedmiotowego kształcenia kierunkowego. Na studiach II stopnia studenci wybierają jedną z dwóch specjalności: neurologiczną lub gerontologopedyczną.

W opisie efektów uczenia się na studiach II stopnia znajdują się odniesienia do wszystkich efektów z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych ze standardu. Uczelnia przyjęła jednak własne efekty i odniosła je do efektów ze standardu. Np. K_W01 brzmi: „Ma pogłębioną wiedzę na temat podstawowych teorii, metodologii, terminologii ogólnej i szczegółowej z zakresu nauk humanistycznych i społecznych, a zwłaszcza dyscypliny językoznawstwo, która pozwala na pełniejsze

rozumienie i szczegółowy opis systemu językowego oraz reguł zachowań komunikacyjnych i działań profilaktyczno-wspomagających” - odniesiono do efektów: E.1.LW2. oraz E.1.LW3. Efekt E1.LW2 w standardzie brzmi: „językoznawcze podstawy logopedii; fonetykę i fonologię współczesnego języka polskiego; teoretyczne podstawy wiedzy o języku, podstawowe zagadnienia z zakresu słowotwórstwa języka polskiego, składni i fleksji języka polskiego; podstawowe pojęcia i główne teorie socjolingwistyki; fonetykę akustyczną i wizualną.” Natomiast efekt E.1.L.W3 brzmi: „psychologiczno-pedagogiczne podstawy logopedii i działań profilaktyczno-wspomagających; podstawy neuropsychologii; rozwój i kształtowanie mowy dziecka; psycholingwistykę rozwojową; psychologiczne uwarunkowania rozwoju języka i myślenia dziecka; rolę integracji sensorycznej w rozwoju mowy i przyswajania języka; zagadnienie dwujęzyczności i jej rodzaje oraz konsekwencje dwujęzyczności dla rozwoju dziecka; profilaktykę logopedyczną; podstawy audiofonologii pedagogicznej; zagadnienia czynności czytania i jej składników w ujęciu psycholingwistycznym i glottodydaktycznym, czytania i pisanie w komunikacji językowej”. A zatem na II stopniu uczelnia nie przyjęła efektów wprost ze standardu.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, nie mieszczą się jednak w dyscyplinach językoznawstwo i psychologia, do których kierunek został przyporządkowany. Uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej właściwej dla kierunku oraz są po części zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Zarazem nie wszyscy istotni dla koncepcji kształcenia interesariusze zewnętrzni (w tym przede wszystkim z podmiotów leczniczych, klinicyści) i wewnętrzni nie uczestniczyli w opracowaniu programu studiów, nie podejmuje się również działań ewaluacyjnych z udziałem wszystkich interesariuszy.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, zwłaszcza w odniesieniu do dyscyplin językoznawstwo i psychologia. Nie zakładają przede wszystkim zapewniania zdobywania przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na poziomie 6 PRK w dyscyplinie wiodącej. Tę tendencję wzmacnia brak efektów szczegółowych dotyczących językoznawstwa w przypadku zajęć językoznawczych. Zdarza się, że efekty szczegółowe odsyłają do niewłaściwego efektu ogólnego. Co istotniejsze, efekty uczenia się ogólne i szczegółowe nie są w pełni zgodne z profilem praktycznym studiów przez nieadekwatność efektów uczenia się zaplanowanych dla kluczowych zajęć – seminarium licencjackiego, które nie uwzględniają umiejętności w zakresie logopedii i logopedii z audiologią wymaganych w pracy zawodowej, a w zamian ujmują umiejętności badawcze. Nie przewidziano więc, by zwieńczeniem seminarium i studiów miałyby być praca wdrożeniowa, zgodnie z 6 poziomem PRK w zakresie wykorzystania wiedzy do rozwiązywania problemów i wykonywania zadań. Ogólne i szczegółowe efekty uczenia się nie są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, gdyż efekty uczenia

się powiązane z charakterystykami drugiego stopnia o kodzie WG nie odnoszą się do zaawansowania wiedzy na temat językoznawstwa ani na temat zasadniczych teorii i ujęć niezbędnych w działalności zawodowej logopedy i logopedy-audiologa i nie budują wiedzy ogólnej z zakresu tej dyscypliny. Wątpliwości budzą ogólne efekty uczenia się, które zostają powiązane z dwiema charakterystykami drugiego stopnia PRK (również z charakterystykami dwóch różnych kategorii), efekty nadmiernie rozbudowane (np. K_U14), dla zajęć trwających zaś więcej niż jeden semestr (przede wszystkim seminarium licencjackie) przewidziano identyczne efekty dla każdego semestru, nie uwzględniając progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Nie wszystkie efekty uczenia się opisują w sposób trafny i specyficzny wymagania budujące proces kształcenia, przez to nie wszystkie pozwalają na stworzenie systemu weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych osiąganę przez studentów. Nie odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji ani profilowi praktycznemu studiów, dlatego nie dają podstaw do stworzenia adekwatnego i kompleksowego systemu weryfikacji efektów uczenia się na poziomie 6 PRK.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela zawierają ogólne i szczegółowe efekty zwarte w standardzie kształcenia nauczycieli logopedów odnoszących się do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych (W standardzie moduł A: kształcenia ogólne, moduł B: przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne, moduł E: Przygotowanie w poszczególnych zakresach- E.L.-logopedia). Uczelnia nie przygotowuje do wykonywania zawodu pedagoga specjalnego- logopedy. Do modułu przedmiotów kształcenia ogólnego zakresie filozofii, nauk socjologicznych i innych dyscyplin naukowych w dyscyplinach nauk humanistycznych i społecznych uczelnia zaliczyła filozofię (30 godzin, 2 ECTS) i socjologię (15 godzin, 1 ECTS) także następujące przedmioty: wychowanie fizyczne (60 godzin, 0 ECTS), technologia informacyjna (30 godzin, 3 ECTS), ochrona własności intelektualnej (15 godzin, 1 ECTS), pierwsza pomoc (15 godzin, 1 ECTS), język obcy nowożytny 1 (60 godzin, 4 ECTS), język obcy nowożytny 2 (60 godzin, 4 ECTS). Spośród wskazanych przedmiotów można zaliczyć: filozofię, socjologię i języki obce (w sumie 165 godzin 11 ECTS) Nie można natomiast zaliczyć zajęć z wychowania fizycznego, technologii informacyjnej i ochrony własności intelektualnej. A zatem w module przedmiotów kształcenia ogólnego brakuje 1 ECTS.

Propozycja oceny kryterium niespełnione wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) nieadekwatnego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych w zakresie dyscypliny wiodącej oraz dyscypliny subsydiarnej – psychologii; 2) braku konsultacji koncepcji studiów z interesariuszami z podmiotów leczniczych ujętych w koncepcji kształcenia; 3) niezgodności ogólnych i szczegółowych efektów z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin; 4) niezgodności ogólnych i szczegółowych efektów z profilem praktycznym studiów; 5) braku odniesień efektów uczenia się powiązanych z charakterystykami drugiego stopnia o kodzie WG do zaawansowania i kompleksowości wiedzy stanowiącej podstawę teoretyczną kierunku; 6) nieadekwatnego przyporządkowania efektów ogólnych do charakterystyk PRK; 7) zbytniego rozbudowania efektów uczenia się, zarazem łączących niezwiązane ze sobą treści; 8) braku ujęcia progresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w efektach uczenia się dla zajęć trwających więcej niż jeden semestr; 9) niepełnej specyficzności ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się; 10) sformułowania efektów uczenia się w sposób nieszczegółowy, niekonkretny i niezrozumiały, przez co nie dają one podstaw do stworzenia adekwatnego systemu weryfikacji efektów uczenia się na poziomie 6 PRK. 11) Nieprawidłowe przyporządkowanie zajęć z *wychowania fizycznego, technologii informacyjnej i ochrony własności intelektualnej* do przedmiotów kształcenia ogólnego w zakresie filozofii, nauk socjologicznych i innych dyscyplin naukowych w dyscyplinach nauk humanistycznych i społecznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

Zalecenia

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na kierunku logopedia z audiologią UwS są w zdecydowanej większości przypadków zgodne z efektami uczenia się, uwzględniają wiedzę i umiejętności w zakresie nauk medycznych oraz pedagogiki i umożliwiają osiągnięcie kompetencji określonych w charakterystykach o kodzie WG. Inaczej jest z treściami dla dyscypliny wiodącej – językoznawstwa oraz psychologii. W treściach programowych i programie studiów komponent językoznawczy zaznaczony jest w wymiarze niewystarczającym dla osiągnięcia efektów uczenia się na 6 poziomie PRK o kodzie WG w zakresie kompleksowej podstawowej wiedzy ogólnej oraz wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej z zakresu językoznawstwa. Widać to choćby po nikłej liczbie zajęć dedykowanych ściśle wiedzy językoznawczej. Z dyscypliną językoznawstwo powiązane są treści programowe zajęć: 1 sem. – *lingwistyka: narastanie refleksji nad językiem* (30h, 2 ECTS), *wiedza o języku: fonetyka* (45h, 3 ECTS), *wiedza o języku: fonologia* (15h, 1 ECTS); 2 sem. – *wiedza o języku: słowotwórstwo i fleksja języka polskiego* (30h, 2 ECTS); 3 sem. – *wiedza o języku: składnia z elementami tekstologii* (30h, 2 ECTS); 4 sem. – brak zajęć językoznawczych; 5 sem. – zajęcia do wyboru *praktyczna stylistyka* lub *kultura języka* (30h, 2 ECTS); 6 sem. – brak zajęć językoznawczych. Treści językoznawcze, którym *de facto* przypisano w sumie 12 punktów ECTS, są zatem niekompleksowe i nadmiernie skumulowane, np. tylko elementy tekstologii dodane do składni. Treści programowe *seminarium licencjackiego* nie przewidują dyplomowania z zakresu językoznawstwa. Do dyscypliny psychologia w programie studiów odnosi się zbyt mała ilość treści, przez co nie jest niemożliwe osiągnięcie przez studenta kompetencji określonych w charakterystykach o kodzie WG na 6 poziomie PRK i przygotowania go do działalności zawodowej ani dyplomowania w zakresie tej dyscypliny.

Treści programowe uwzględniają normy i zasady obowiązujące logopedę i logopedę-audiologa, wprowadzane m.in. w ramach zajęć *metodyka postępowania logopedycznego* i kontekstowo w ramach wielu innych. Obejmują również treści wyjaśniające medyczne podstawy logopedii i foniatrii w kontekście występowania zaburzeń mowy, jak i ich diagnostyki oraz terapii, a w szczególności anatomii i fizjologii układu nerwowego, wad zgryzu, uwarunkowań neurologicznych, psychiatrycznych, geriatrycznych i onkologicznych w etiopatogenezie zaburzeń akustyki mowy, fonetyki akustycznej i wizualnej. Uwzględniają także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej logopedów

a także zawodowego rynku pracy w tej dziedzinie, zwłaszcza jeśli chodzi o nowoczesne narzędzia i techniki diagnostyczne z wykorzystaniem aparatury. Zespół oceniający zdiagnozował przypadki nieaktualności treści programowych niektórych zajęć. Przykładowo, ~~gdą~~ literatura wskazana w sylabusach zajęć m.in. *dydaktyka diagnozy i terapii audiologicznej, medyczne podstawy logopedii. Psychiatria z elementami geriatrici, afazja, wiedza o języku: fonetyka, wiedza o języku: słowotwórstwo i fleksja języka* sięga lat 80., 70., a czasami i 50. XX wieku. Opieranie procesu dydaktycznego na przestarzałych publikacjach w sytuacji dynamicznego rozwoju metodologii naukowej nie zapewnia jakości kształcenia.

Powyższe uwagi odnoszą się także do zajęć ze standardu kształcenia nauczycieli. Korekty wymaga np. literatura wskazywana w sylabusach zajęć: *pedagogika społeczna* - zaproponowano studentom książki Heleny Radlińskiej z 1961 i 1964 roku. Ta literatura jest nieaktualna i nieużyteczna dla studentów logopedii. W sylabusie zajęć: *rozwój mowy dziecka* - jako pozycję literatury obowiązkowej wskazano pracę pod red. S. Szumana „O rozwoju mowy i języka dziecka” (1968); *afazja* - jako pozycję literatury obowiązkowej wskazano Łuria A. R. „Zaburzenia wyższych czynności korowych wskutek ogniskowych uszkodzeń mózgu” (1967).

Treści programowe dla zajęć tworzących program studiów w zakresie językoznawstwa (dyscyplina wiodąca) i psychologii z powodów wyeksplikowanych wyżej są niekompleksowe i niespecyficzne, nie zapewniają osiągania przez studentów efektów uczenia się na 6 poziomie PRK. Zapewniają jednak uzyskanie wszystkich efektów uczenia się zaplanowanych dla zajęć i grup zajęć w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wymaganych wobec logopedów i logopedów-audiologów na rynku pracy. Dla niektórych zajęć treści programowe są ujęte bardzo skrótowo, np. *badania przesiewowe słuchu, diagnostyka różnicowa zaburzeń słuchu, audiometria tonalna i słowna, medyczne podstawy logopedii. Psychiatria z elementami geriatrici*. Zdarza się niekiedy, że treści zajęć zaplanowane zostały w kolejności nieadekwatnej dla zapewnienia progresu nabywanej przez studentów wiedzy i umiejętności np. *dydaktyka postępowania logopedycznego; metody pedagogiczne w terapii logopedycznej*. Jak wykazały hospitacje, dla tych zajęć treści są nieadekwatne do celu zajęć, gdyż dotyczyły diagnozy logopedycznej zamiast zasad organizacji diagnozy i terapii zapowiedzianych w sylabusie. Specyficzność i kompleksowość zaburzają też przykłady nazw zajęć zawierających średnik, np. w/w *dydaktyka postępowania logopedycznego; metody pedagogiczne w terapii logopedycznej* lub *akustyka mowy; fonetyka akustyczna i wizualna* lub *logopedia międzykulturowa; dwujęzyczność i problemy językowe dziecka dwu- i wielojęzycznego*. Nie jest jasne, jak dwa komponenty tych nazw, dotyczące w zasadzie innych treści, mają się do siebie. Ponadto kilka zajęć wymienionych w planie studiów czy wpisanych w harmonogram zajęć nie posiada sylabusów o tej samej nazwie, a stosowane są w sylabusy zajęć o nazwach zbliżonych, jak np. *wiedza o języku: fonologia vs nauka o języku: fonologia czy metodyka pracy z osobami z dysleksją vs trudności w czytaniu i pisanii*.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela zawierają efekty uczenia się opisane w standardzie kształcenia nauczycieli określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Zachowano zasadę realizacji zajęć w ramach przygotowania pedagogiczno-psychologicznego odnoszącą się do 2/3 zajęć w formie wykładów i ćwiczeń, pozostała część realizowana jest w formie praktyk. Przyjęta zasada jest zgodna z zapisami standardu kształcenia nauczycieli.

Czas trwania studiów – 6 semestrów, nakład pracy studenta wyrażony w licznie 180 punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów zaplanowanych efektów

uczenia się. Natomiast nakład pracy studenta pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć nie zawsze został realnie oszacowany i nie zapewnia osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się na poziomie 6 PRK. Tak dzieje się w przypadku zajęć prowadzonych w dwóch formach: wykładów i ćwiczeń, dla których nie rozdzielono efektów uczenia się, treści programowych, nakładu pracy studentów wyrażonej punktami ECTS, literatury ect. (np. zajęcia *lingwistyka: narastanie refleksji nad językiem; psycholingwistyka rozwojowa; anatomia i fizjologia człowieka – biologiczne podstawy mowy i myślenia; wiedza o języku: fonetyka; językoznawcze podstawy mowy – teoria zaburzeń mowy czy filozofia, technologia informacyjna*) oraz wiele innych kluczowych dla osiągania kompetencji istotnych dla logopedy i logopedy-audiologa. Również do zajęć *seminarium licencjackie* (sem. 5) mimo wyliczenia w sumie 110 godzin obciążenia studenta pracą, przypisano 0 punktów ECTS.

Zespół oceniający zdiagnozował liczne przypadki nieadekwatnego przypisania punktów ECTS do zajęć i grup zajęć. Nie jest jasne, na jakiej zasadzie oszacowano nakład pracy studenta w ramach różnego rodzaju praktyk – komponentu istotnego dla studiów o profilu praktycznym. Przykładowo: *praktyczne śródroczne warsztaty zawodowe w Studenckiej Poradni Logopedycznej UwS* (sem. 1) 60h – 3 ECTS; *praktyczne śródroczne warsztaty zawodowe w Studenckiej Poradni Logopedycznej UwS* (sem. 5) – 60h – 3 ECTS, *praktyka zawodowa śródroczna logopedyczna w przedszkolu* (sem. 2) – 80h – 4 ECTS, ale *praktyka zawodowa śródroczna logopedyczna w szkole podstawowej* (sem. 3) – 80h – 3 ECTS, zaś *praktyczne śródroczne warsztaty zawodowe w Studenckiej Poradni Logopedycznej UwS* (sem. 4) – 80h – 2 ECTS; *praktyczne śródroczne warsztaty zawodowe w Studenckiej Poradni Logopedycznej UwS* (sem. 6) – 120h – 3 ECTS. Dla wielu zaś zajęć przewidziano rozbudowane treści programowe przy niedużej liczbie godzin zajęć i nakładzie pracy studenta wyrażonego punktami ECTS. Przykładowo dla zajęć językoznawczych: *wiedza o języku: słowotwórstwo i fleksja języka polskiego* (30h, 2 ECTS), *wiedza o języku: składnia z elementami tekstologii* (30h, 2 ECTS), *praktyczna stylistyka* (30h, 2 ECTS), *wiedza/nauka o języku: fonologia* (15h, 1 ECTS) oraz lub dla zajęć logopedycznych i nauczycielskich: *edukacja włączająca* (15h, 1 ECTS), *zaburzenia głosu* (30h, 2 ECTS), *metodologia badań logopedycznych* (20h, 2 ECTS), *autyzm* (30h, 2 ECTS) i dla zajęć *socjologia* (15h, 1 ECTS) itp. Zespół oceniający stwierdził, co jest istotne w aspekcie przyporządkowania kierunku w 61% punktów ECTS do dyscypliny językoznawstwo, niedostateczną liczbę godzin zajęć i oszacowanie nakładu pracy studenta liczbą punktów ECTS dla zajęć z modułu językoznawczego, co skutkuje brakiem wystarczającej ilości czasu przewidzianego na opanowanie przez studentów tak szeroko zaplanowanych treści programowych oraz przygotowanie do zaliczeń. Przykładowo: dla zajęć *wiedza/nauka o języku: fonologia* (15h, 1 ECTS) przewidziano samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń - 5 godz., samodzielne przygotowanie się do zaliczenia - 4 godz., co w sumie uniemożliwia studentom osiągnięcie efektów uczenia się i zdobycie kompleksowej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie dyscypliny wiodącej – językoznawstwa na poziomie 6 PRK. Dodatkowo, Uczelnia ćwiczenia laboratoryjne z tych zajęć (105h, 7 ECTS) wlicza do puli zajęć kształtujących umiejętności praktyczne, co realnie nie służy osiągnięciu całościowej perspektywy poznawczej i rozeznania w złożonych zależnościach między zjawiskami, metodami i teoriami zgodnie z charakterystykami drugiego stopnia o kodzie WG.

Przemyślenia wymaga całościowa koncepcja praktyk. Studenci dużą część praktyk realizują w Poradni Logopedycznej UwS pod opieką nauczycieli dydaktycznych zatrudnionych w uczelni. Praktyki zapewniają systematyczny rozwój w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych. Wątpliwości budzą jednak treści zaproponowane dla praktyk. Przykładowo w 5 semestrze praktyki są związane z profilaktyką logopedyczną (zajęcia grupowe mające na celu profilaktykę i stymulację

rozwoju komunikacji i języka, zabawa jako podstawowa forma aktywności i rozwoju dzieci, zabawy stymulujące rozwój mowy). Zgodnie z logiką działania profilaktyczne wyprzedzają działania z zakresu terapii. W programie praktyk realizowanych w Poradni Logopedycznej w semestrze 3 studenci obserwują zajęcia z pacjentem z dyslalią, z dziećmi z ze specyficznym i niespecyficznym opóźnionym rozwojem mowy, programują terapię logopedyczną w przypadku opóźnionego rozwoju mowy. W semestrze 4 treści koncentrują się m.in. wokół diagnozy, terapii alalii. Treści realizowane w semestrze 5 dotyczące profilaktyki i roli zabawy w profilaktyce powinny poprzedzać zagadnienia dotyczące terapii.

Ponadto w sylabusach dla dwóch praktyk realizowanych w przedszkolu i szkole (*praktyka zawodowa śródroczna psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu/ w szkole podstawowej*) zaplanowano identyczne treści modułu kształcenia: „Zapoznanie ze specyfiką placówki wychowawczej. Poznanie: zadań opiekuńczo- wychowawczych, sposobu funkcjonowania, organizacji pracy, pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz prowadzonej dokumentacji. Obserwowanie funkcjonowania ucznia i nauczyciela w życiu placówki. Towarzyszenie w prowadzonych przez nauczycieli zajęciach opiekuńczo-wychowawczych oraz próby prowadzenia zajęć wychowawczych. Próby prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych. Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Prowadzenie dokumentacji praktyki”. Brakuje uwzględniania specyfiki każdej placówki: przedszkola i szkoły podstawowej. Szkoła jest placówką edukacyjną, w której niemożliwe jest obserwowanie działań opiekuńczo-wychowawczych w oderwaniu od obserwacji i uczestniczenia w działaniach dydaktycznych (poznawanie procesu nauczania-uczenia się). Ponadto w sylabusie praktyk realizowanych w przedszkolu błędnie użyto pojęcie: uczeń (dziecko w wieku przedszkolnym nie jest uczniem). Kolejną kwestią jest brak spójności między efektami uczenia się dla praktyk a realizowanymi treściami. Przykładowo: *praktyka pedagogiczno-psychologiczna śródroczna w przedszkolu* w celach zapisano: „potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli prowadzących zajęcia”, natomiast treści odnoszą się wyłącznie do aktywności opiekuńczo-wychowawczej, nie uwzględniono działań dydaktycznych. Ta sama uwaga dotyczy praktyki realizowanej w szkole podstawowej.

Na ocenianym kierunku łączna liczba punktów ECTS, jaką student ~~musi~~ uzyskuje w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia wynosi 92 punkty ECTS, co wypełnia wymagania ustawowe. W przypadku bardzo wielu zajęć w nakład pracy studenta wliczono znaczący, nierealny do zrealizowania. (konsultacje w takiej formie zresztą nie są na kierunku realizowane) wymiar godzin konsultacji: np. dla zajęć *akustyka mowy; fonetyka akustyczna i wizualna* – 15 godzin konsultacji; *seminarium licencjackie* w (sem. 5) – 10 godzin; *filozofia, zaburzenia głosu, psycholingwistyka rozwojowa, anatomia i fizjologia człowieka – biologiczne podstawy mowy i myślenia* i inne; *wiedza o języku: fonetyka* – 3 godziny; notorycznie – 2 godziny.

Sekwencja zajęć i grup zajęć w powiązaniu z przypisanymi im efektami nie w pełni umożliwia przygotowanie studenta do pracy w zawodzie logopedy i logopedy-audiologa. Z zasady uwzględniają one przyrost wiedzy, umiejętności i kompetencji specjalistycznych z kolejnymi semestrami, budowany na wiedzy ogólniejszej i umiejętnościach bazowych, które student uzyskuje na początkowym etapie kształcenia. Służą temu również formy zajęć, wśród których prócz wykładów (675 godzin), występują ćwiczenia audytoryjne i laboratoryjne (w sumie 1 395 godzin). Sekwencja zajęć i grup zajęć z przypisanymi im efektami nie umożliwia jednak uzyskania wiedzy i umiejętności w zakresie dyscypliny wiodącej – językoznawstwa i działalności zawodowej z wykorzystaniem tych kompetencji. Przykładem tej nieprawidłowości jest sekwencja zajęć z fonetyki i fonologii, które odbywają się w tym

samym semestrze, co uniemożliwia systematyczne nabudowywanie wiedzy i umiejętności z tego zakresu. Innym przykładem jest zmniejszenie wymiaru zajęć z zakresu tekstologii, której elementy stanowią obecnie dodatek do zajęć ze składni. Podnoszenie wiedzy i rozwijanie umiejętności, kompetencji społecznych niezbędnych w zawodzie nauczyciela logopedy jest możliwe w oparciu o różnorodną literaturę przedmiotu. W sylabusach zajęć np. *praktyka logopedyczna ciągła w przedszkolu*, *praktyczne śródroczne warsztaty zawodowe w Studenckiej Poradni Logopedycznej UwS* (sem.3), *dyslalia* (sem.5) w wykazie literatury obowiązkowej zaproponowano pozycję „Minimum logopedyczne nauczyciela przedszkola” (pierwsze wydanie 1978, ostatnie wznowienie 2009). Literatura wymaga aktualizacji.

Program studiów przewiduje zajęcia do wyboru w wymiarze 12 punktów ECTS, co nie wypełnia wymogów ustawowych i nie umożliwia studentom indywidualizowania ścieżki kształcenia.

Liczba zajęć i grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne nie wypełnia wymagań ustawowych. Uczelnia zaliczyła do nich wszystkie praktyki i wszystkie zajęcia prowadzone w formie ćwiczeń laboratoryjnych, niezależnie od treści programowych i zaplanowanych dla tych zajęć efektów uczenia się. Według tych wyliczeń zajęcia te opiewają w sumie na 1805 godzin zajęć i 92 punkty ECTS. Zarazem, jak pokazały hospitacje, nie wszystkie wliczone do tej puli spełniają funkcję przygotowania studentów do rynku pracy w warunkach symulujących warunki charakterystyczne dla wykonywania zawodu logopedy i logopedy-audiologa i nie wszystkie zajęcia z tej puli zapewniają wykonywanie przez studentów czynności praktycznych właściwych dla logopedy i logopedy-audiologa. Odbývają się bowiem w formie tradycyjnych ćwiczeń audytoryjnych. Dodajmy, że dwie formy zajęć ćwiczeniowych, obowiązujące na Uczelni, zwane ćwiczeniami audytoryjnymi oraz ćwiczeniami laboratoryjnymi, różnią się co do zasady tylko liczbą studentów (mniejsza – max 18 osób dla tej drugiej formy), nie różnią zaś stosowanymi metodami dydaktycznymi, wykorzystywaną infrastrukturą ani celem czy stopniem praktyczności zajęć. Studenci nie są więc w stanie osiągnąć efektów uczenia się zgodnie z 6 poziomem PRK w zakresie wykorzystania posiadanej wiedzy do formułowania i rozwiązywania problemów oraz wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej. Treści kształcenia powiązane z dyscypliną nauki medyczne dotyczą człowieka w różnych okresach życia, w tym również pacjenta geriatrycznego. Natomiast umiejętności w zakresie audiologii i foniatrii kształtowane u studentów na terenie Uczelni dotyczą pacjentów zróżnicowanych wiekowo, a w warunkach rzeczywistych dotyczą głównie pacjentów w okresie rozwojowym, tj. w wieku szkolnym. Alternatywny charakter praktyk, np. w oddziale pediatrycznym i w oddziale neurologicznym nie zapewnia studentom nabycie umiejętności dedykowanych pacjentom w różnym wieku. Oznacza to, że student wybierając oddział pediatryczny nie ma możliwości osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie umiejętności kształtowanych w oddziale dla pacjentów dorosłych.

W odniesieniu do modułów ze standardu kształcenia nauczycieli treści kształcenia osadzone zostały w dyscyplinach: pedagogika, psychologia (zgodnie z zapisami ze standardu). Studenci realizują efekty w zakresie wiedzy dotyczą zagadnień z zakresu pedagogiki, pedagogiki społecznej, psychologii rozwojowej, psychologii klinicznej, pedagogiki włączającej. Zajęcia te realizowane są w formie tradycyjnych wykładów nie dają wystarczającej możliwości na kształtowanie umiejętności i kompetencji. Przykładowo: treści programowe w sylabusie zajęć *psychologia* odnoszą się wyłącznie do wiedzy (podstawowych pojęć z psychologii ogólnej, psychologii różnic indywidualnych, zmian rozwojowych, itp.); podobnie treści w sylabusie zajęć *pedagogika ogólna* odnoszą się do wiedzy pedagogicznej (np. zagadnienie procesu planowania pracy pedagogicznej omawiane jest teoretycznie, studenci nie realizują tego zadania w praktyce, ponieważ forma wykładu - realizowana formami

podającymi: wykład informacyjny, wspomagany technikami multimedialnymi, tezy poparte przykładami praktycznymi, wykład problemowy - nie daje możliwości praktycznego działania). Ta sama uwaga dotyczy zajęć: *edukacja włączająca* (podczas wykładu studenci poznają teorię integracji, edukacji inkluzyjnej, koncepcję projektowania uniwersalnego, ale nie mają możliwości ukształtowania umiejętności z tym związanych), *dydaktyka postępowania logopedycznego: metody pedagogiczne w terapii logopedycznej* (zajęcia realizowane są w formie wykładu i konwersatorium, jednak treści modułu wskazują na rozwijanie wiedzy a nie umiejętności np.: analiza konspektów zajęć dla konkretnych uczniów z zaburzeniami mowy nie wskazuje na to, że studenci działają praktycznie).

Z programem zajęć zintegrowane są treści praktyk, w trakcie których studenci rozwijają umiejętności i kompetencje niezbędne w zawodzie nauczyciela logopedy.

Program studiów obejmuje 120 godzin zajęć języka obcego nowożytnego (angielski, niemiecki lub rosyjski), którym przypisano 8 punktów ECTS, co w sumie zapewnia osiągnięcie przez studentów poziomu B2 ESOKJ.

Kierunek przyporządkowany jest do dyscyplin z dziedzin nauk humanistycznych i społecznych, a przyporządkowana im liczba punktów ECTS odpowiada wymaganiom ustawowym.

Harmonogram zajęć ze standardu kształcenia nauczycieli ma logiczną strukturę. Na pierwszym roku studiów realizowane są podstawowe zajęcia z modułu psychologiczno-pedagogicznego: *psychologia ogólna, pedagogika ogólna, psychologia rozwojowa* (sem. 1), *pedagogika społeczna* (sem. 2); *edukacja włączająca, diagnoza pedagogiczna* (sem. 3). W sylabusach zajęć określono warunki wstępne udziału w zajęciach np. wiedza z zakresu zagadnień omawianych we wcześniej zrealizowanych semestrach, co daje studentom możliwość pogłębiana treści.

Wykłady i ćwiczenia ze standardu odbywają się w formie bezpośredniego kontaktu. Zajęcie prowadzone są w formie wykładów, wykładów wzbogaconych prezentacjami multimedialnymi, wykładów konwersatoryjnych, problemowych popartych przykładami praktycznymi. Studenci analizują indywidualne przypadki, prowadzą dyskusje, pracują w zespołach. Studenci osiągają efekty uczenia się poprzez udział w zajęciach, przygotowując się do zajęć i zaliczeń (w formie egzaminu lub kolokwium), udział w konsultacjach, studiując literaturę, wykonując zadania a także w trakcie praktyk w tym *warsztatów zawodowych w Studenckiej poradni Logopedycznej UwS*. Podstawowe treści z zakresu psychologii i pedagogiki realizowane są w formie wykładów, a zatem studenci nie mają możliwości rozwijania umiejętności i kompetencji społecznych realizując zadania praktyczne. Zadania realizowane przez studentów podczas praktyk są zróżnicowane i pozwalają na osiąganie progresu. W przypadku niektórych przedmiotów np. *diagnoza pedagogiczna*, nadmierne jest obciążenie studentów pracą własną w stosunku do liczny zajęć kontaktowych (20 godzin pracy własnej, 15 godzin wykładów, 15 godzin konwersatoriów, 2 ECTS).

Zajęcia z *pierwszej pomocy, emisji głosu, diagnozy pedagogicznej* realizowane są w formie konwersatoriów. Studenci odbywają ćwiczenia praktyczne (sposoby udrożniania dróg oddechowych, ułożenie poszkodowanego, ewakuacja, itp. - zajęcia: *pierwsza pomoc*; opracowanie procedury i przeprowadzenie diagnozy - zajęcia: *diagnoza pedagogiczna*).

Sylabusy zajęć ze standardu nauczycielskiego zawierają błędy: np. sylabus zajęć *psychologia rozwojowa* zawiera treści z obszaru psychologii społecznej. Literatura przedmiotu w tym sylabusie odnosi się do psychologii ogólnej, psychologii społecznej, tylko jedna pozycja obowiązkowa dotyczy psychologii rozwojowej.

W sylabusach zajęć błędnie się stosuje pojęcia odnoszące się do metodologii badań naukowych w odniesieniu do diagnozy logopedycznej. W sylabusie zajęć *praktyczne śródroczne warsztaty zawodowe w Studenckiej Poradni Logopedycznej UwS* w efektach uczenia się użyto pojęcia metodologia badań logopedycznych w celu określenia diagnostyki logopedycznej; w sylabusie zajęć *komputer w pracy logopedy* błędnie sformułowany został efekt W_02 „zna i rozumie metody oraz formy terapii patologii mowy wspierane komputerem oraz zna techniki badawcze do oceny audiologicznej wykorzystujące komputer, dla określenia technik diagnostycznych” (powinno być „techniki diagnozy audologicznej”).

W sylabusie zajęć *oligofazja* pojawia się nieaktualny i wykluczający język w opisie efektu przedmiotu z zakresu kompetencji społecznych (K_01 „ma świadomość specjalnego postępowania diagnostycznoterapeutycznego w odniesieniu do osób z niepełnosprawnością intelektualną”, K_02 „jest gotów do podjęcia odpowiedzialności za decyzje podejmowane na rzecz osoby niepełnosprawnej z zaburzeniami mowy”). Zgodnie z aktualną wiedzą właściwe jest użycie następujących określeń: „osoba/osoby z niepełnosprawnością”; „indywidualne postępowanie diagnostyczno-terapeutyczne dostosowane do potrzeb i możliwości jednostek”.

Praktyki zostały zintegrowane z zajęciami zapewniającymi realizację efektów ze standardu kształcenia nauczycieli zapewniają systematyczne rozwijanie wiedzy umiejętności i kompetencji społecznych. W sem. 1 realizowana jest pierwsza praktyka śródroczna warsztaty logopedyczne w Poradni Logopedycznej UwS. Po pierwszym roku studenci realizują warsztaty w Poradni Logopedycznej a także praktyki śródroczne (logopedyczne i pedagogiczne) w przedszkolu. Na drugim roku (trzeci sem. 3) studenci realizują praktykę w formie warsztatów logopedycznych w Studenckiej Poradni Logopedycznej, realizują dwutygodniową praktykę ciągłą w przedszkolu, a także praktyki ciągłe w szkole (pedagogiczną i logopedyczną). W sem. 4, zgodnie z zasadą stopniowego zaawansowania oprócz praktyk w formie warsztatu w Poradni Logopedycznej UwS realizowane są praktyki ciągłe w szkołach podstawowych oraz praktyki zawodowe w poradniach. Studenci najpierw realizują treści z zakresu terapii logopedycznej a później na 5 semestrze realizują działania profilaktyczne. Logika postępowania wymaga najpierw poznania działań profilaktycznych a następnie z zakresu terapii. Ponadto sylabusy praktyk do praktyki zawodowej śródrocznej psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu i praktyki zawodowej śródrocznej psychologiczno-pedagogicznej w szkole podstawowej zawierają te same treści. Treści obu praktyk powinny być zróżnicowane i uwzględniać specyfikę instytucji, w której są realizowane, inne zadania opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne realizowane są w przedszkolu a inne w szkole.

Zajęcia na ocenianym kierunku studiów prowadzone są z zastosowaniem różnorodnych metod kształcenia, w tym tradycyjnych i nowszych – aktywizujących: dyskusja, dyskusja dydaktyczna, śnieżna kula, burza mózgów, praca z tekstem; jako materiały dydaktyczne wykorzystuje się nagrania, filmy, dokumenty. Podczas wykładów różnego typu (w tym konwersatoryjnych) stosowane są pokazy slajdów i pokazy multimedialne. Wykłady jako jedyna forma zajęć, np. *medyczne podstawy logopedii. Podstawy ortodoncji; medyczne podstawy logopedii. Audiologia i foniatria* nie zapewnia studentom osiągnięcia przypisanych do tych zajęć efektów uczenia się w zakresie umiejętności, tj. K_U01/ E.1L.U1. „Potrafi rozpoznawać wady zgryzu i nieprawidłowości zębowe oraz określać ich związki z wadami mowy”; K_U05 / E.1L.U1. „Potrafi zastosować działania profilaktyczne w zakresie wad zgryzu i zaburzeń artykulacji”; K_U03, K_U06/ E.1L.U1. „Potrafi dobierać metody rehabilitacji narządu żucia i dostosowywać rodzaj interwencji logopedycznej do potrzeb i możliwości pacjenta”; K_U07/ E.1L.U1. „Potrafi wykorzystać wiedzę z zakresu audiologii i foniatrii do stawiania diagnozy logopedycznej”; K_U06/ E.1L.U1. „Potrafi ocenić problemy i potrzeby chorego z uwzględnieniem specyfiki jednostki

chorobowej”. Na zajęciach i na praktykach w Ośrodku Logopedycznym UwS wykorzystywane są specjalistyczne programy, aplikacje jako podstawowe dla logopedy zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne, a także sprzęt i materiały do diagnostyki i terapii audiologicznej i foniatrycznej. Jak wykazały hospitacje zajęć, podczas zdecydowanej większości zajęć nie wykorzystuje się nowoczesnych metod i najnowszych osiągnięć dydaktyki akademickiej ani nie ~~dość~~ motywuje się dostatecznie studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Metody te nie są w pełni specyficzne dla ocenianego kierunku, choć w ich doborze w nielicznych przypadkach uwzględniana jest specyfika miejsca działalności zawodowej dla rynku pracy logopedy i logopedy-audiologa (np. w Ośrodku - studia indywidualnych przypadków, analiza dokumentów psychologicznych, pedagogicznych i medycznych, symulacje, w tym symulacje wysokiej wierności obejmujące case study z zakresu audiologii i foniatrii, zadania problemowe na wybranych casusach), to nie czyni się tego w wystarczającym wymiarze. Często na zajęciach uznanych przez Uczelnię za kształtujące umiejętności praktyczne stosowane są typowe klasyczne metody podające i konwersatoryjne. Metody dydaktyczne stosowane na *seminarium dyplomowym*, ~~gdzie~~ z założenia nastawione są na przygotowanie studenta do prowadzenia badań naukowych, w tym do nabycia umiejętności analizy zagadnień problemowych, doboru metod i narzędzi badawczych, opracowywania i prezentacji wyników badań oraz wnioskowania, co jest niezgodne z praktycznym profilem studiów.

Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 ESOKJ. Są to m.in. praca w parach, odgrywanie ról, praca w grupach, projekty, konkursy, rozwiązywanie problemów, zebranie słownictwa itp., praca indywidualna studentów, czy też nauczanie tradycyjne – frontalne (prezentacja materiału leksykalnego, zasad gramatycznych, treści ilustracji itp.). Metody te wspomagane są technikami multimedialnymi.

Stosowane metody kształcenia umożliwiają dostosowanie procesu edukacji do szczególnych potrzeb studentów uzdolnionych i bardziej zainteresowanych wybranymi zagadnieniami oraz studentów z preferencjami percepcyjnymi oraz z niepełnosprawnościami, m.in. przez możliwość korzystania z indywidualnych konsultacji czy pomocy zalecanej i oferowanej przez Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. Przykładem jest tu m.in. korzystanie w trakcie zajęć z pomocy tłumaczy języka migowego.

Zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość to jedynie wykład *medyczne podstawy logopedii. Podstawy ortodoncji*, prowadzone w trybie synchronicznym za pomocą stosowanych w Uczelni komunikatorów. Realizacja tych zajęć w formie kształcenia na odległości nie zapewnia studentom osiągnięcia efektów uczenia się w zakresie umiejętności, tj. K_U01/ E.1L.U1. „Potrafi rozpoznawać wady zgryzu i nieprawidłowości zębowe oraz określać ich związki z wadami mowy”; K_U05 / E.1L.U1. „Potrafi zastosować działania profilaktyczne w zakresie wad zgryzu i zaburzeń artykulacji”; K_U03, K_U06/ E.1L.U1. „Potrafi dobierać metody rehabilitacji narządu żucia i dostosowywać rodzaj interwencji logopedycznej do potrzeb i możliwości pacjenta”.

Studentom udostępniane są również materiały w wersji elektronicznej drogą e-mailową przez nauczycieli i inne osoby prowadzące zajęcia.

Praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu kształcenia na kierunku logopedia z audiologią. Z analizy dokumentów przekazanych do zespołu oceniającego wynika, że praktyki te są nieodłącznym elementem programu studiów. Są one obowiązkowe i odgrywają kluczową rolę w realizacji zakładanych celów edukacyjnych, wspierając studentów w rozwijaniu praktycznych umiejętności

niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej. Program praktyk obejmuje semestry od pierwszego do szóstego, a ich realizacja, oparta na sylabusach, zapewnia stopniowy rozwój kompetencji.

Na studiach pierwszego stopnia studenci muszą odbyć 960 godzin praktyki zawodowej, za które przyznawane jest łącznie 36 punktów ECTS. Zgodnie z sylabusami praktyk oraz obowiązującym regulaminem. Praktyki odbywają się zgodnie z sylabusami, które uwzględniają poziom wiedzy wymagany dla danego semestru. Pomimo tego, że zostały opracowane we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, odpowiednim do miejsc realizacji praktyk pod kątem realizacji treści i efektów uczenia się nie są prawidłowo oszacowane co do nakładu pracy na ich realizację. Z analizy przedstawionego danych z sylabusów praktyk ogólnodostępnych na stronie internetowej przypisanej do wizytowanego kierunku, wynika, że istnieje znacząca rozbieżność między faktycznym sumarycznym obciążeniem pracą studenta a liczbą punktów ECTS przypisaną do poszczególnych praktyk zawodowych w każdym semestrze. Przyjęto, że program studiów obejmuje 960 godzin praktyk, co odpowiada 36 punktom ECTS. Jednak faktyczne sumaryczne obciążenie godzinowe, które wskazano w sylabusach praktyk, w tym liczba godzin kontaktowych i pracy własnej studenta wynosi 1197 godzin. Pomimo znaczącej rozbieżności godzinowej nie zmieniono liczby punktów ECTS. Analiza wykazała, że w niektórych przypadkach większej liczbie godzin przypisano mniej punktów ECTS niż w innych sytuacjach o mniejszym obciążeniu (np. 80 godzin w drugim semestrze otrzymało 4 ECTS, podczas gdy 80 godzin w trzecim semestrze przypisano jedynie 2 ECTS). W konsekwencji liczba punktów ECTS jest nieadekwatna i powoduje, nadmierne obciążenie studentów w poszczególnych semestrach. Stwierdza się niejednoznaczne przypisanie punktów ECTS, co prowadzi do problemów w rzeczywistym rozliczeniu pracy studentów. Różnica pomiędzy założeniami z raportu (960 godzin) a faktycznym obciążeniem (1197 godzin) może negatywnie wpłynąć na pracę studentów. Zakładając, że 960 godzinom praktyk przypisano 36 ECTS wskazuje, że kierunek przyjął 26 godzin na 1 ECTS. W sylabusach widoczna jest niekonsekwencja w przypisywaniu ECTS dla różnych rodzajów praktyk, co sprawia, że niemożliwym jest precyzyjne oszacowanie realnego nakładu pracy studenta podczas różnych praktyk. Na przykład, praktyka logopedyczna w przedszkolu (drugi semestr) obejmująca 80 godzin ma przypisane 4 ECTS, podczas gdy w przypadku praktyki w szkole podstawowej (trzeci semestr) przypisano tylko 3 ECTS, warsztatom w Studenckiej Poradni Logopedycznej (czwarty semestr) – 2 ECTS. Zaleca się ujednolicenie systemu punktacji ECTS, aby dostosować liczbę punktów do liczby godzin praktyk. Ponadto warto rozważyć skierowanie studentów do placówek zewnętrznych, które oferują praktyki w rzeczywistym środowisku zawodowym. Sylabusy praktyk zawodowych w przedszkolu i w szkole nie zostały zróżnicowane ze względu na specyfikę instytucji, w której się odbywają i specyfikę realizowanych.

Program praktyk został zaplanowany w sposób, który umożliwia studentom poszerzenie kompetencji praktycznych i zdobycie niezbędnego doświadczenia zawodowego. Celem praktyk jest zastosowanie wiedzy zdobytej podczas studiów w zakresie diagnozy i terapii logopedycznej zaburzeń mowy i słuchu, zgodnie z obowiązującymi standardami. Praktyki pozwalają studentom zapoznać się z etyką zawodu logopedy i specyfiką pracy w różnych placówkach edukacyjnych, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, ambulatoryjnych podmiotach leczniczych (poradniach audiologicznych) oraz w oddziałach szpitalnych (laryngologicznych, pediatrycznych, neurologicznych, psychiatrycznych i neonatologicznych). Program praktyk został opracowany w taki sposób, by studenci zdobywali doświadczenie w pracy w różnych środowiskach zawodowych. Alternatywnych charakter praktyk w podmiotach leczniczych nie zapewnia jednakże wszystkim studentom równych szans w osiągnięciu określonych efektów uczenia się.

Praktyki związane ze standardem kształcenia nauczycieli są realizowane w instytucjach systemu oświaty: przedszkolach, szkołach a także w formie warsztatów zawodowych w Poradni Logopedycznej UwS. Zasadniczo zapewniają studentom zdobycie doświadczeń niezbędnych do funkcjonowania w przestrzeni zawodowej przedszkola i/lub szkoły.

Weryfikacja osiągnięcia efektów uczenia się odbywa się na podstawie dokumentacji dostarczonej przez studenta, którą sprawdza opiekun praktyk z ramienia uczelni, oceniając osiągnięte efekty. Na kierunku oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów dokonuje opiekun praktyk ze strony Uczelni, wspierany przez opiekuna z instytucji przyjmującej. Na podstawie rozmów z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, zaproszonymi na spotkanie, oraz dostarczonej dokumentacji, stwierdzono, że kompetencje opiekunów praktyk z instytucji przyjmujących są wystarczające i umożliwiają skuteczną organizację praktyk. Wykorzystywane metody weryfikacji efektów uczenia się są dobrze dobrane i efektywne w ocenie osiągnięć studentów.

Infrastruktura, w której odbywają się praktyki, jest odpowiednia i wspiera osiąganie założonych efektów uczenia się. Została zweryfikowana przez opiekuna praktyk uczelni. Uczelnia przeprowadza selektywne hospitacje miejsc praktyk.

Szczegółowe zasady organizacji praktyk zawodowych określa Zarządzenie Nr 32/2021 Rektora oraz Regulamin praktyk zawodowych, dostępny na stronie internetowej uczelni. Dokument ten precyzuje zasady organizacji praktyk, cele, efekty uczenia się, a także szczegóły dotyczące rodzaju praktyk, ich wymiaru i miejsca realizacji. Regulamin umożliwia odbywanie praktyk w podmiotach publicznych i prywatnych, które zostały pozytywnie ocenione pod względem zgodności działalności z programem studiów, zdolności do realizacji efektów uczenia się, renomy oraz wyposażenia technicznego. Uczelnia zapewnia miejsca praktyk, studenci mają także możliwość wyboru miejsca praktyki, jednak każdorazowo wymagana jest zgoda władz kierunku i podpisanie umowy partnerskiej lub umowy o realizacji praktyk studenckich. Miejsca praktyk są zróżnicowane, co pozwala studentom zdobywać różne umiejętności praktyczne w różnych placówkach.

Studenci mogą także ubiegać się o zaliczenie praktyk na podstawie pracy zawodowej, działalności gospodarczej, stażu lub wolontariatu, o ile osiągają wymagane efekty uczenia się. Szczegóły procedury reguluje odrębny dokument. Regulamin oraz sylabusy praktyk szczegółowo określają efekty uczenia się i czas trwania praktyk w danym cyklu studiów.

Analiza stanu faktycznego w odniesieniu do praktyk psychologiczno-pedagogicznych i zawodowych wskazuje, że studenci realizują praktyki określone w standardzie kształcenia nauczycieli (osiągają efekty uczenia się opisane w standardzie) zgodnie z sylabusem, regulaminem i harmonogramem praktyk. W trakcie praktyki realizują zadania określone w harmonogramie. Zadania są zróżnicowane np. eseje, konspekty odtwórcze, konspekty twórcze, przygotowują narzędzia do prowadzenia diagnozy, terapii logopedycznej, tworzą plany terapii. Ich weryfikację i zaliczenie prowadzi opiekun praktyk z ramienia uczelni. Sposoby weryfikacji praktyk ze standardu kształcenia nauczycieli zostały dobrane właściwie. Pozwalają na efektywne ocenienie osiągnięć studentów. Opiekunowie praktyk posiadają kompetencje niezbędne do prowadzenia praktyk, mają doświadczenie w pracy logopedycznej z dziećmi i młodzieżą także w przedszkolach, punktach przedszkolnych i szkołach, zespołach szkół.

Rozplanowanie zajęć jest w pełni zgodne z zasadami higieny pracy i umożliwia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Zajęcia układają się w cykle co dwa tygodnie, pozostawiają czas na odbywanie praktyk,

przygotowanie się do zajęć; odbywają się z kwadransowymi przerwami zapewniającymi higienę pracy i dają możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji u nauczycieli akademickich.

Na studiach zaplanowano 7 egzaminów: w 1 sem. – trzy, w 2. i 3. sem. – po jednym, w 4 sem. – dwa, w sem. 5. i 6. – brak egzaminów. Zaliczenia odbywają się w terminach zerowych w czasie trwania semestru oraz później – w czasie sesji, dzięki czemu zostają one racjonalnie rozplanowane i nie powodują przeciążenia studentów. Przestrzegana jest zasada co najmniej 1-dniowego odstępu między egzaminami i zaliczeniami, a preferencje studentów zawsze brane są pod uwagę.

Zajęcia ze standardu kształcenia nauczycieli zostały wkomponowane w harmonogram semestru tak, że studenci w jednym semestrze realizują 2-3 zajęcia zgodnie z zasadą stopniowania trudności. Część zajęć kończy się w formie zaliczeń. Takie zajęcia jak: *pedagogika ogólna, psychologia ogólna, dydaktyka postępowania logopedycznego: metody pedagogiczne w terapii logopedycznej* kończą się egzaminem. Organizacja zajęć ze standardu kształcenia nauczycieli jest zgodna z zasadami higieny pracy i umożliwia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się studentów.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe odpowiadają a efektom uczenia zaplanowanym dla nauk medycznych oraz pedagogiki, zarazem nie są wystarczające do zapewnienia osiągnięcia efektów uczenia się na 6 poziomie PRK o kodzie WG w zakresie językoznawstwa i psychologii. Uwzględniają normy i zasady, nie w pełni uwzględniają aktualny stan wiedzy i praktyki w obszarach działalności zawodowej logopedów oraz zawodowego rynku pracy właściwego dla kierunku.

Niektóre treści programowe ze standardu nauczycielskiego (przedmioty: psychologia ogólna, pedagogika ogólna, pedagogika włączająca) realizowane są w formie podającej-wykładów, studenci nie podejmują praktycznych działań, nie rozwijają zatem umiejętności praktycznych. Z kolei przypadku innych przedmiotów studenci są obciążeni pracą własną (np. 20 godzin pracy własnej w stosunku do 15 godzin wykładów, 15 godzin ćwiczeń-2 ECTP).

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, nie umożliwiają studentom osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Nie umożliwiają też studentom indywidualizacji ich ścieżek kształcenia.

Harmonogram realizacji zajęć przypisanych do standardu nauczycielskiego, ich formy i organizacja oraz rozmieszczenie w semestrach, liczba godzin prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli

akademickich nie w pełni umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Uwaga dotyczy np. praktyk realizowanych z postaci warsztatów w Poradni Logopedycznej. Studenci najpierw realizują treści z zakresu terapii logopedycznej np. programowanie terapii w przypadku opóźnionego rozwoju mowy (w semestrze 3), programowanie języka dziecka z alalią, badania przesiewowe słuchu (semestr 4) a później na 5 semestrze realizują działania profilaktyczne.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, częściowo motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się. W ograniczonym zakresie umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, gdyż nie są w pełni specyficzne dla zajęć na kierunku o profilu praktycznym.

W odniesieniu do standardu nauczycielskiego zaproponowane studentom metody i formy kształcenia nie w pełni rozwijają umiejętności pedagogiczno-psychologiczne niezbędne w pracy nauczyciela-logopedy. Wykłady i stosowane metody podające nie służą rozwijaniu umiejętności i kompetencji społecznych.

Program praktyk został opracowany kompleksowo we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Uwzględniono w nim zarówno odpowiednią organizację, jak i nadzór nad przebiegiem praktyk, zarówno po stronie uczelni, jak i praktykodawcy. Reguły współpracy określają porozumienia, regulamin praktyk oraz sylabusy praktyk. Dobór miejsc praktyk oraz środowiska, w którym są one realizowane, został odpowiednio zaplanowany, co zapewnia studentom warunki sprzyjające nabywaniu praktycznych umiejętności. Kluczowym elementem są także odpowiednia infrastruktura i kompetencje opiekunów praktyk, które łącznie gwarantują prawidłową realizację programu i umożliwiają studentom osiągnięcie założonych efektów uczenia się, szczególnie tych kluczowych dla przygotowania zawodowego.

Program praktyk zawodowych i psychologiczno-pedagogicznych został opracowany poprawnie. Studenci realizują praktyki w instytucjach systemu oświaty (przedszkolach, szkołach) oraz poradniach logopedycznych, specyficznych miejscach pracy logopedycznej. Dobór miejsc praktyk jest właściwy. Wartościowym doświadczeniem praktycznym dla studentów są praktyki realizowane pod opieką nauczycieli akademickich w formie warsztatów w Poradni Logopedycznej.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Nadzór nad praktyką zawodową i psychologiczno-pedagogiczną jest merytoryczny i zapewnia właściwą realizację procesu nauczania-uczenia się oraz weryfikację efektów uczenia się. Opiekę nad praktykami sprawują nauczyciele akademicy z doświadczeniem praktycznym związanym z pracą na stanowisku logopedy w przedszkolach i szkołach oraz nauczyciela w przedszkolach i szkołach.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1) treści programowych niewystarczających do zapewnienia osiągania przez studentów efektów uczenia się na 6 poziomie PRK; 2) nieaktualności części treści programowych; 3) Niezgodnych z aktualnym stanem wiedzy treści w sylabusach, w tym stosowanie nieaktualnego, wykluczającego języka np. używanie w treści sylabusów określeń „osoba niepełnosprawna” zamiast „osoba z niepełnosprawnością”; 4) braku aktualnej literatury przedmiotów z bloku zajęć ze standardu kształcenia nauczycieli; 5) braku kompleksowości i specyficzności treści programowych w aspekcie przyporządkowania kierunku do dyscyplin; 6) Braku jednolitych zasad przyznawania punktów ECTS; 7) Braku zgodności między

planowanym, a rzeczywistym obciążeniem studentów a przypisanymi punktami ECTS w sylabusach; 8) braku przypisania nakładu pracy studentów przeznaczonego na realizację efektów uczenia się; 9) nierealnego nakładu pracy studentów przypisanego do zajęć; 10) sekwencji zajęć i grup zajęć niezapewniających osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się na poziomie 6 PRK; 11) braku zajęć do wyboru w wymiarze wymaganym ustawowo; 12) niezapewnienia w programie studiów zajęć realnie kształtujących umiejętności praktyczne zgodnie z wymogami ustawowymi dla studiów o profilu praktycznym a także związanych z przygotowaniem do wykonywania zawodu nauczyciela-logopedy; 13) niedostatku metod dydaktycznych realnie kształtujących umiejętności praktyczne zgodnie z wymogami ustawowymi dla studiów o profilu praktycznym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

Zalecenia

1. Zaleca się wprowadzenie treści programowych zapewniających osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na 6 poziomie PRK o kodzie WG w dyscyplinach językoznawstwo i psychologia.
2. Zaleca się kompleksowe uaktualnienie treści programowych.
3. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie kompleksowych i specyficznych treści programowych w aspekcie przyporządkowania kierunku do dyscyplin, kolejności treści w ramach zajęć, nazw zajęć.
4. Zaleca się ujednolicenie zasad przyznawania punktów ECTS, przemyślenie koncepcji realizacji praktyk w kontekście ich rozkładu w semestrach oraz regularną weryfikację zgodności między planowanym a rzeczywistym obciążeniem studentów, a przypisanymi punktami ECTS w sylabusach.
5. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie specyficznego opisu zajęć i grup zajęć w sposób umożliwiający oszacowanie nakładu pracy studentów w celu realizacji wszystkich efektów uczenia się.
6. Zaleca się urealnienie nakładu pracy studentów przypisanego do zajęć.
7. Zaleca się zaprojektowanie sekwencji zajęć i grup zajęć w sposób zapewniających osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się na poziomie 6 PRK.
8. Zaleca się zaprojektowanie i wdrożenie zajęć do wyboru zgodnie z wymaganiami ustawowymi.
9. Zaleca się zaprojektowanie i wprowadzenie do programu studiów zajęć realnie kształtujących umiejętności praktyczne zgodnie z wymogami ustawowymi dla studiów o profilu praktycznym.
10. Zaleca się kompleksowe wykorzystywanie metod dydaktycznych realnie kształtujących umiejętności praktyczne zgodnie z wymogami ustawowymi dla studiów o profilu praktycznym.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. Warunki i tryb rekrutacji na kierunek logopedia z audiologią studia pierwszego stopnia określają dedykowane uchwały senatu UwS oraz zarządzenia Rektora UwS. Procedura rekrutacji jest określona w zakładce *Rekrutacja*, a potwierdzana i dokumentowana łącznie z wynikami w systemie IRK na koncie każdego zarejestrowanego kandydata. Kryteria rekrutacyjne są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku. Kwalifikacja kandydatów na pierwszy rok studiów kierunku logopedia z audiologią obejmuje: konkursu świadectw - wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego; rozmowę kwalifikacyjną (pod warunkiem dostarczenia do komisji rekrutacyjnej w dniu rozmowy kwalifikacyjnej audiogramu, który potwierdza prawidłowy słuch kandydata) sprawdzającą poprawność wymowy kandydata (na podstawie rozmowy i próby czytania) oraz przydatność do zawodu. Wynik kwalifikacyjny uzyskany przez kandydata w postępowaniu rekrutacyjnym to suma: 3/4 liczby punktów z konkursu świadectw z języka polskiego oraz 1/4 liczby punktów z rozmowy kwalifikacyjnej. Kandydat może uzyskać maksymalnie 100 punktów, przy czym uzyskana liczba 30 punktów i mniej dyskwalifikuje kandydata z dalszego postępowania rekrutacyjnego. Czynnikiem dyskwalifikującym kandydata jest wada wymowy niemożliwa do pełnej korekty. Czynnikiem warunkującym przyjęcie kandydata jest złożenie kompletu wymaganych dokumentów, których wzory UwS upublicznia w zakładce *Rekrutacja*. Tak sformułowane zasady rekrutacji zapewniają dobór kandydatów o kwalifikacjach wstępnych umożliwiających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia dla kierunku logopedia z audiologią. Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne uwzględniają możliwości identyfikacji efektów uczenia się zorganizowanego instytucjonalnie i niezorganizowanego instytucjonalnie uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, zapewniają również możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów. Uczelnia określiła w Regulaminie studiów zasady, warunki i tryb uznawania efektów uczenia się wraz z liczbą punktów ECTS osiągniętych przez studenta w innej uczelni polskiej lub zagranicznej oraz osoby podejmujące decyzję w tym zakresie, tj. odpowiednio Dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych i Rektor UwS. Przedmiotowe decyzje wskazują również różnice wymagające uzupełnienia.

Zasady, warunki i tryb dyplomowania określają dedykowane uchwały Senatu UwS oraz zarządzenia Rektora UwS. Zasady i procedury dyplomowania są trafne, specyficzne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów. Egzamin dyplomowy w formie ustnej poprzedza złożenie pracy dyplomowej. Egzamin obejmuje trzy pytania: jedno powiązane z treścią pracy dyplomowej, a dwa z efektami uczenia się w zakresie wiedzy określonymi dla kierunku i poziomu studiów. Prace dyplomowe mają charakter prac kazuistycznych (case study), przedstawiających opis indywidulanego przypadku i diagnozę, często szczegółową analizowanego problemu. W większości prac dyplomowych, co potwierdza przeprowadzona przez zespół oceniający analiza udostępnionych prac dyplomowych, brakuje natomiast elementów wdrożeniowych do praktyki zawodowej logopedy-audiologa.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie

nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. W procesie monitorowania postępów studentów ocenianego kierunku analizie podlegają: liczba kandydatów; liczba studentów przyjętych na pierwszy rok studiów; liczba studentów z warunkowym zaliczeniem semestru studiów; liczba skreśleń z listy studentów na skutek braku zaliczenia semestru lub rezygnacji z procesu kształcenia na wybranym kierunku; liczba studentów powtarzających semestr; liczba studentów, którzy uzyskali zgodę na przedłużenie terminu złożenia pracy dyplomowej; liczba studentów kończących studia w terminie. Ogólne zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się w tym metody stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość umożliwiają równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji oceniania efektów uczenia się, w tym możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością; zapewniają bezstronność, rzetelność i przejrzystość procesu weryfikacji oraz wiarygodność i porównywalność ocen; określają zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, w tym metody stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość są różnorodne, specyficzne i zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się zostały określone w Regulaminie studiów, a uszczegółowione przez nauczycieli prowadzących w kartach przedmiotów/ sylabusach. Zajęcia najczęściej kończą się zaliczeniem z oceną lub egzaminem (ustnym lub pisemnym), ocenianym najczęściej osiągnięcie efektów uczenia się w zakresie wiedzy. Zaliczania etapowe odbywają się w formie kolokwium ustnych lub pisemnych (testy wiedzy, pytania otwarte – problemowe) oraz prac zaliczeniowych teoretyczno-praktycznych (referatów, konspektów zajęć logopedycznych, zestawów ćwiczeń wraz z przygotowanymi pomocami, opisów diagnoz logopedycznych, programów terapeutycznych, studiów przypadków, pomocy terapeutycznych wraz z instrukcjami ich użycia oraz wskazaniem głównych celów terapeutycznych, transkrypcji nagranych wypowiedzi pacjentów). Poziom kompetencji społecznych oceniany jest na podstawie obserwacji aktywności studenta i jego zaangażowania podczas realizacji zadań zleczanych w trakcie zajęć, w tym prac zespołowych oraz indywidualnej motywacji do opanowania określonych umiejętności; ocena jego wypowiedzi w trakcie dyskusji lub rozmowy dydaktycznej, oparta na następujących kryteriach: znajomości literatury przedmiotu, osadzeniu wypowiedzianych opinii w teoriach i/lub badaniach logopedycznych, adekwatności odniesienia do praktyki logopedycznej oraz na samoocenie. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się, w tym metody stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość umożliwiają sprawdzenie opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku

Umiejętności i kompetencje społeczne podlegają ocenie w czasie zajęć o charakterze praktycznym (ćwiczeń) na terenie UwS oraz w czasie praktyk zawodowych, co jest potwierdzane w ich dokumentacji, np. ocena śródrocznych zawodowych praktyk logopedycznych jest dokonywana zgodnie z warunkami określonymi w sylabusach na podstawie działań diagnostyczno-terapeutycznych podejmowanych przez studentów, interpretacji otrzymanych wyników badań specjalistycznych, opracowania

konspektów zajęć logopedycznych; a w zawodowej logopedycznej praktyki psychologiczno-pedagogicznej jest dokonywana na podstawie raportów z obserwacji uczniów i zajęć, sprawozdania z przebiegu praktyki, interpretacji zaobserwowanych zdarzeń pedagogicznych. Metody i zasady weryfikacji oraz oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2 ESOKJ. Kompetencje językowe studentów są oceniane na podstawie dwóch testów pisemnych, wykonywanych zadań oraz wypowiedzi ustnych i aktywności w trakcie zajęć. Finalnie poziom osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społeczne jest oceniany w czasie egzaminu dyplomowego. W większości prac dyplomowych studenci nie przygotowali opracowań wdrożeniowych, co obniża walory praktyczne tych prac, istotne na studiach o profilu praktycznym.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, projektów, prac dyplomowych, dzienników praktyk, a także są monitorowane poprzez prowadzenie analiz pozycji absolwentów na rynku pracy lub kierunków dalszej edukacji. Główne źródło informacji o losach absolwentów stanowią raporty ELA oraz wywiady z absolwentami studiów pierwszego stopnia, którzy kontynuują naukę na studiach drugiego stopnia w UwS, które potwierdzają, że większość licencjatów absolwentów kierunku logopedia z audiologią podejmuje pracę i jednocześnie studiuje na studiach magisterskich uzupełniających. Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, projektów itp. a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań tylko częściowo są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz zastosowań wiedzy z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, norm i zasad, a także praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Zostało to szczegółowo wykazane i zilustrowane w części analizy wybranych prac etapowych. Prace dyplomowe, przygotowywane wg wytycznych określonych przez UwS, tylko częściowo i nie wszystkie odpowiadają koncepcji kształcenia, specyficznym dla kierunku wymaganiom, w tym dyscyplinom naukowym, do których został przyporządkowany kierunek. Tematyka prac dyplomowych obejmuje kompetencje oraz sprawności językowe i komunikacyjne w zaburzeniach mowy i ich terapii. W większości ma charakter przeglądowy lub stanowi analizę wyizolowanych przypadków. W większości prac dyplomowych brak elementów aplikacyjnych do praktyki logopedy-audiologa.

Studenci w ramach swojej działalności mogą włączać się w działalność naukowo-badawczą prowadzoną w Ośrodku Logopedycznym, m.in. w pomoc przy organizacji konferencji naukowych, wykładów otwartych, seminariów naukowych oraz uczestniczą w licznych przedsięwzięciach na rzecz środowiska lokalnego, głównie w zakresie promocji zdrowia, diagnostyki logopedycznej, działań wspierających poprawną wymowę w żłobkach, przedszkolach i szkołach.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, choć nie zawsze umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się, częściowo także nie motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również nie zawsze pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Weryfikacja efektów uczenia się w odniesieniu do przedmiotów ze standardu odbywa się za pomocą egzaminów, kolokwii, prac etapowych, analiz przypadków, prac indywidualnych i zespołowych. Formy weryfikacji są zróżnicowane (weryfikacja prowadzona jest systematycznie podczas zajęć a także w formie podsumowujących kolokwii, testów, prac zaliczeniowych) i umożliwiają weryfikację efektów uczenia się. W pracach dyplomowych brakuje jednak istotnego elementu charakteryzującego profil praktyczny- wymiaru aplikacyjnego pracy tj. Projektowania i praktycznej realizacji rozwiązań służących poprawie i doskonaleniu praktyki edukacyjnej np. Konspektów, scenariuszy działań logopedycznych adresowanych do konkretnego dziecka/ucznia, grupy dzieci/uczniów.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe i inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja nie w pełni potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących braku w treści większości prac dyplomowych opracowań wdrożeniowych do praktyki logopedy-audiologa.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

Zalecenia

1. Uwzględnienie w pracach dyplomowych opracowań wdrożeniowych do praktyki logopedy-audiologa oraz nauczyciela logopedy.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Struktura kwalifikacji (posiadane tytuły zawodowe, stopnie i tytuły naukowe), liczebność kadry, w stosunku do liczby studentów, stabilność zatrudnienia umożliwiającą prawidłową realizację zajęć. Na kierunku logopedia z audiologią zajęcia prowadzi wykwalifikowana kadra naukowo-dydaktyczna i dydaktyczna Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa posiadająca udokumentowany dorobek w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo (1 profesor, 3 profesorów uczelni, 10 doktorów, 5 magistrów). Ponadto obsadę uzupełniają pracownicy Instytutu Pedagogiki (2 profesorów uczelni, 8 doktorów, 1 magister). Kadre uzupełniają pracownicy Wydziału Nauk o Zdrowiu, Instytutu Informatyki, Centrum Języków Obcych, Centrum Sportu i Rekreacji. Pracownicy łączą działalność naukowo-badawczą z aktywnością dydaktyczną w ramach dwóch zespołów: logopedów i językoznawców. Obsada zajęć jest zgodna z dorobkiem naukowym, dydaktycznym oraz doświadczeniem pracowników (zdobywanym także poza UwS), nie pozwala na prawidłową realizację zajęć. Kształcenie związane z przygotowaniem do zawodu nauczyciela (moduł zajęć B) prowadzone jest przez nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy i doświadczenie dydaktyczne w dyscyplinach pedagogika i psychologia. Kadra składająca się z 1 doktora habilitowanego, 5 doktorów i 1 magistra zapewnia właściwą realizację zajęć, jest zróżnicowana pod względem doświadczenia zawodowego.

System motywowania kadry do rozwoju naukowego i podnoszenia kwalifikacji określa Zarządzenie Nr 102/2023 Rektora UwS w Siedlcach z dnia 20 października 2023 roku w sprawie określenia zasad motywowania pracowników do podnoszenia kwalifikacji oraz wsparcia rozwoju. W ramach systemu motywowania i wsparcia pracownicy mogą uzyskać finansowanie udziału w kursach, szkoleniach, studiach podyplomowych, konferencjach, stażach naukowych krajowych i zagranicznych, wydania publikacji naukowych. Ponadto Rektor UwS przyznaje pracownikom nagrody motywacyjne, wyróżnienia w formie pochwały ustnej, dyplomu uznania lub nagrody pieniężnej. Uczelnia finansuje również prace awansowe swoich pracowników. Uczelnia organizuje też szkolenia i kursy służące rozwijaniu kompetencji pracowników np. z zakresu wspomagania studentów z niepełnosprawnościami, oferuje kursy języków obcych dla pracowników. Pracownicy rozwijają swoje kompetencje naukowe i dydaktyczne przygotowując publikacje naukowe i naukowo-dydaktyczne związane ze specyfiką kierunku wydawane w serii Logopedia Teoria i Praktyka przez Wydawnictwo UwS. Są ponadto autorami opracowań opublikowanych w czasopismach specjalistycznych: Logopedia, Conversatoria Linguistica.

Pracownicy podejmują aktywność popularyzatorską np. prowadząc działalność diagnostyczno-terapeutyczną w Studenckiej Poradni Logopedycznej, organizując i prowadząc wykłady otwarte, warsztaty dla rodziców podczas Europejskiego Dnia Logopedy, Festiwalu Nauki i Sztuki, publikując teksty popularyzujące wiedzę logopedyczną w lokalnych mediach. Prowadzą też zajęcia w Ramach Uniwersytetu Dziecięcego UwS.

Zgodnie ze Statutem UwS nauczyciele akademicki podlegają ocenie nie rzadziej niż raz na cztery lata lub na wniosek Rektora. Ocena obejmuje działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną. Bieżącą ocenę prowadzą bezpośredni przełożeni w formie hospitacji zajęć. Pracownicy podlegają także ocenie studentów poprzez ankiety w systemie USOS. Niskie wyniki w ankietach są podstawą do przeprowadzenia z pracownikiem rozmowy wyjaśniającej oraz interwencyjnej hospitacji. Możliwa jest

też zmiana prowadzącego zajęcia. Wyniki ankiet studenckich i przeprowadzonych hospitacji są analizowane przez wydziałowy zespół ds. Jakości kształcenia. Wynikiem tej analizy są rekomendacje działań naprawczych i doskonalących.

Hospitacje zajęć wskazują, że nauczyciele akademicy prowadzą zajęcia z wykorzystaniem tradycyjnych metod kształcenia oraz z wykorzystaniem technologii. Wykłady przygotowywane są w formie prezentacji multimedialnej, wykorzystywane są filmy dydaktyczne, edukacyjne (np. zajęcia: *oligofazja* - ćwiczenia wspomagane technikami multimedialnymi; *zaburzenia mowy w demencji* - wykład multimedialny wzbogacony nagraniami wideo przypadków klinicznych; *centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego* - prezentacje multimedialne; *zaburzenia genetyczne i niepełnosprawności sprzężone* – prezentacje multimedialne, filmy dydaktyczne; *metodologia badań pedagogicznych* - prezentacje multimedialne, nagrania, filmy edukacyjne). Podczas zajęć prowadzący nie aktywizują studentów, brakuje bardziej nowoczesnych metod pracy z zespołem np. metody odwróconej klasy, WebQuestów, metod projektowych.

Zespół oceniający stwierdził liczne przypadki niedoborów kompetencyjnych w zakresie umiejętności dydaktycznych, co można stwierdzić na podstawie np. nieadekwatnego stosowania metod weryfikacji efektów uczenia się w kategorii umiejętności dla zajęć wliczonych do puli kształtujących umiejętności praktyczne, nieadekwatnego oceniania (nieskuteczność stosowanych metod dydaktycznych; niekiedy metody dydaktyczne dobrane niewłaściwie; często zawyżone oceny prac dyplomowych, etapowych i końcowych; niewłaściwy dobór metod weryfikacji efektów uczenia się; niepełne narzędzia oceny). Niedobory kompetencyjne zostały także potwierdzone poprzez hospitacje zajęć w trakcie wizytacji, ujawniające nieskuteczne stosowanie metod dydaktycznych. Osoby prowadzące zajęcia nie zawsze są autorami sylabusów, nie dokonują ich aktualizacji, czego dowodzi nieaktualna literatura proponowana studentom.

Pracownicy nie dokonują ewaluacji prowadzonych zajęć o czym świadczy brak aktualizacji zapisów w sylabusach np. wprowadzenie aktualnej literatury. Ponadto niedobory kompetencyjne pracowników wiążą się z używaniem w opisie przedmiotów języka etykietującego (osoba niepełnosprawna zamiast osoba z niepełnosprawnością, specjalne postępowanie, zamiast tworzenie warunków, zaspokajanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych); używaniem w sylabusach pojęć: uczniowie w stosunku do dzieci przedszkolnych, traktowaniem jako tożsame pojęć: metodologia badań logopedycznych (odnoszona do badań naukowych) i diagnoza logopedyczna (jako badanie diagnostyczne), wskazywaniem na nieaktualną literaturę obowiązkową i uzupełniającą, wskazywaniem w kartach przedmiotów literatury niedostępnej w katalogu biblioteki. Rekomenduje się przegląd sylabusów w celu ich aktualizacji. Podobne uwagi dotyczą przedmiotów ze standardu nauczycielskiego. Korekty wymagają błędy w sylabusach np. treści z zakresu psychologii społecznej w sylabusie z psychologii rozwojowej, nieaktualizowana literatura zagadnienia, identyczne treści w sylabusach praktyk do przedszkola i szkoły bez uwzględnienia specyfiki placówki, w której jest realizowana praktyka, utożsamiania diagnozy logopedycznej z badaniami naukowymi, niewłaściwy język odnoszenia się do osób z niepełnosprawnością.

Prace dyplomowe mają charakter badawczy i/lub zawierają elementy opisów indywidualnych przypadków, diagnozy logopedycznej, nie zawierają jednak odniesień dla praktyki edukacyjnej, nie zawierają propozycji rozwiązań praktycznych np. programów terapeutycznych z zakresu terapii logopedycznej możliwych do aplikacji w praktyce. Rekomenduje się podjęcie działań służących

doskonaleniu warsztatu dydaktycznego pracowników w zakresie prowadzenia prac o charakterze aplikacyjnym.

Analiza stanu faktycznego wskazuje na zmienność kadry. W spotkaniach z zespołem akredytacyjnym uczestniczyli młodzi pracownicy, którzy wskazywali na swoje niewielkie doświadczenie w pracy w Uczelni, nieznajomość procedur prowadzenia ewaluacji, brak udziału w procesach doskonalenia jakości.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami nie w pełni zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Świadczą o tym:

- brak wypracowanych przez poszczególnych pracowników mechanizmów ewaluacyjnych prowadzonych zajęć, programu studiów, praktyk, itp
- nieadekwatne metody weryfikacji efektów uczenia się,
- prowadzone przez pracowników prace dyplomowe nie mają charakteru aplikacyjnego.
- nieadekwatne (zawyżone) oceny prac etapowych, końcowych, dyplomowych

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy. Uchybienia kompetencyjne dotyczą błędów w sylabusach, nieaktualnej literatury przedmiotu, powtarzanych treści w sylabusach różnego typu praktyk. Prowadzący stosują tradycyjne metody pracy ze studentami. Brakuje metod aktywizujących studentów np. metody odwróconej klasy, WebQuestów, metod projektowych.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. Błędy w sylabusach wskazujące na niedostatki kompetencyjne w zakresie języka niewykluczającego: osoba z niepełnosprawnością, języka pedagogicznego: dziecko przedszkolne nie jest uczniem, w szkole oprócz działań opiekuńczo-wychowawczych przede wszystkim realizuje się działania edukacyjne; Utożsamianie w treści sylabusów diagnozy logopedycznej z badaniami

naukowymi. Błędy w treściach sylabusów: realizowanie treści niezgodnych z nazwą sylabusu: psychologia rozwojowa zawiera treści z psychologii społecznej

2. Tradycyjne metody prowadzenia zajęć, brak metod aktywizujących studentów. Brak realizacji prac dyplomowych o charakterze aplikacyjnym rozwijających umiejętności praktyczne studentów
3. Brak systematycznej ewaluacji sylabusów służącej ich aktualizacji (w zakresie treści, doboru metod, literatury, sposobów weryfikacji efektów uczenia się) i doskonaleniu prowadzonej na poziomie autorów sylabusów, koordynatorów sylabusów i osób odpowiedzialnych za proces ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

Zalecenia

1. Zaleca się podjęcie działań naprawczych mających na celu kształtowanie warsztatu dydaktycznego pracowników.
2. Zaleca się podjęcia działań naprawczych mających na celu zniwelowanie błędów w sylabusach poszczególnych przedmiotów
3. Zaleca się uwzględnienie przez promotorów w pracach dyplomowych aspektu aplikacyjnego.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wizytowany kierunek logopedia z audiologią dysponuje nowoczesną infrastrukturą przeznaczoną do prowadzenia zajęć dydaktycznych i badań naukowych. Do tego celu wykorzystywane są nowoczesne pomieszczenia w budynku Wydziału Nauk Humanistycznych. Zajęcia odbywają się w 3 sąsiadujących ze sobą budynkach, są to: budynek przy ul. Żytniej 39, Dom Studenta nr 4 oraz w Budynek Biblioteki Głównej, usytuowanej przy ul. J. Popiełuszki.

Uczelnia dysponuje dobrze wyposażonymi salami dydaktycznymi, aulami, pracowniami komputerowymi i pomieszczeniami specjalistycznymi, w tym także tymi pozwalającymi na realizowanie zajęć dydaktycznych i osiągania efektów uczenia się określonych w standardzie kształcenia nauczycieli. Uczelnia dysponuje pracownią logopedyczną wyposażoną w weneckie lustro, w której realizowane są praktyki śródroczne. Ponadto uczelnia dysponuje salą doświadczania świata umożliwiającą prowadzenie zajęć metodami aktywnymi, multisensorycznymi, warsztatowymi, przygotowujących do pracy z dziećmi z zaburzeniami integracji sensorycznej i zajęć wspierających rozwój procesów integracji.

Do realizacji założeń programowych wykorzystywane są nowoczesne przestrzenie w budynku Wydziału Nauk Humanistycznych, w tym aula na 398 miejsc, aula na 116 miejsc, 6 sal wykładowych po 60 miejsc,

3 sale komputerowe, w tym 2 z 24 stanowiskami komputerowymi, laboratorium językowe z 24 stanowiskami oraz 18 sal seminaryjnych z 28 miejscami siedzącymi i 9 sal z 24 miejscami. W salach komputerowych (0.70 i 0.69) dostępne są licencjonowane programy logopedyczne (m.in. Logo Obrazki, Praksja) oraz PRAAT do analizy akustycznej mowy. Programy te są wykorzystywane w trakcie zajęć dydaktycznych, a wyposażenie sal zapewnia pełne wsparcie procesu nauczania i rozwój umiejętności badawczych studentów.

Sal, w których prowadzona jest dydaktyka posiadają zróżnicowaną pojemność. Część z nich pełni funkcję sal wykładowych, inne służą zajęciom ćwiczeniowym. Wskazać należy, że Wydział dysponuje specjalistyczną bazą do zajęć praktycznych z logopedii, w tym Ośrodkiem Logopedycznym z gabinetem logopedycznym i salą seminaryjną. Dzięki dużemu lustru weneckiemu studenci mogą obserwować terapie, prowadzone z osobami z trudnościami w komunikacji. Gabinet logopedyczny, sala seminaryjna oraz drugi gabinet w Domu Studenta nr 4 są wyposażone w nowoczesny sprzęt i wykorzystywane do terapii i zajęć logopedycznych w ramach Centrum Diagnostyki i Terapii Logopedycznej oraz Studenckiej Poradni Logopedycznej. Ośrodek Logopedyczny dysponuje szerokim wyposażeniem, które wspiera pracę studentów logopedii. Wśród dostępnych urządzeń znajdują się min.: audiometry Maico MA42 i Oscilla, symulator logopedyczny oraz testy SON-R do inteligencji i zestaw SON-R2-8. W ośrodku znajduje się także multimedialny gabinet "Logopedia-Pro" oraz urządzenia terapeutyczne, takie jak zestaw audio Warnke i Bray-Boy Universal. Studenci mają dostęp do sprzętu TALKS UP, KOLD – Kart Oceny Logopedycznej Dziecka, notebooków Lenovo i Dell, zestawów komputerowych oraz projektora BenQ MP670. W ośrodku dostępne są także mikrofony specjalistyczne, słuchawki FORBRAIN i SOUNDSORY, a także oprogramowanie do logopedii i gier edukacyjnych.

Sal dydaktyczne są w zdecydowanej większości wyposażone w projektory, komputery z dostępem do Internetu. Niektóre z pomieszczeń posiadają również w swoim wyposażeniu tablice interaktywne. Dostępne są również sale, np. aula wykładowa (nr 1.5) które są przygotowane do prowadzenia wideokonferencji. Pomimo, odpowiedniego wyposażenia w pomoce naukowe wspomagające edukację w zakresie logopedii, nie odnotowano pomieszczeń przeznaczonych dla edukacji pedagogiczno-nauczycielskiej – z podręcznikami, pomocami wspierającymi proces edukacji. Rekomenduje się przygotowanie odpowiedniej sali ćwiczeniowej wraz z niezbędnym wyposażeniem, w tym w odpowiednie pomoce dydaktyczne, podręczniki szkolne, itp.

Ponadto w budynkach kontaktowych dla wizytowanego kierunku usytuowany jest dziekanat, sekretariat wydziału, biuro kierowników katedr, pomieszczenia dla wykładowców, portiernia, toalety.

We wszystkich budynkach przypisanych do kierunku logopedia z audiologią dostępna jest ogólnodostępna sieć internetowa (EDUROAM), z której mogą korzystać osoby posiadające odpowiedni sprzęt, bez konieczności logowania się. Dostęp do Internetu Wi-Fi bez jakichkolwiek ograniczeń dotyczy również kadry i gości Uczelni.

Na terenie Wydziału studenci mają do dyspozycji lokal gastronomiczny oraz kilka stref studenta. Jedna z nich wyposażona została w komputer z ogólnodostępną drukarką.

Zajęcia sportowe realizowane są zgodnie z planem i indywidualnym wyborem w budynkach i pomieszczeniach zgodnych z potrzebami kształcenia. Studenci mogą korzystać z bogatej infrastruktury i wyposażenia w ramach zajęć sportowych, jak również brać udział w ćwiczeniach ogólnorozwojowych należących do Uczelni.

Analiza stanu faktycznego wskazuje, że sale dydaktyczne i ich wyposażenie są odpowiednie do realizacji procesu nauczania oraz przyszłej pracy badawczej i zawodowej studentów i wykładowców. Większość sal dydaktycznych i ćwiczeniowych jest wyposażona w nowoczesny sprzęt multimedialny, co umożliwia efektywne prowadzenie wykładów, ćwiczeń i zajęć z wykorzystaniem technologii informacyjnych. Pomieszczenia są dostosowane do liczby studentów i liczebności grup, zapewniając komfortową przestrzeń do nauki oraz badawczej działalności. Studenci mają dostęp do oprogramowania wspierającego cele dydaktyczne i badawcze, a infrastruktura techniczna jest w pełni sprawna i odpowiada współczesnym wymaganiom naukowym. Budynek posiada również łazienki przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Biblioteka Główna Uniwersytetu w Siedlcach jest dostępna dla wszystkich studentów, wykładowców, a także osób zewnętrznych. Zajmuje ona powierzchnię 4502 m². A w jej strukturze znajduje się kilka wypożyczalni oraz pięć czytelni: Ogólnej, Wydawnictw Ciągłych, Zbiorów Specjalnych, Internetowej i Oddziale Informacji Naukowej. Każda z nich wyposażona jest w stanowiska komputerowe z dostępem do katalogu. W obiekcie znajduje się także 15 kabin do pracy indywidualnej (3 przystosowane do osób z niepełnosprawnościami), sala pracy zespołowej, sala telewizyjna oraz stanowiska komputerowe.

Biblioteka Główna Uniwersytetu w Siedlcach oferuje szeroki dostęp do zasobów drukowanych i cyfrowych, w tym książek, czasopism, baz danych oraz e-booków. Zbiory tradycyjne biblioteki obejmują ponad 501 815 jednostek inwentarzowych, wśród których znajduje się 463 071 woluminów książek, 38 744 woluminów czasopism drukowanych, 3 239 jednostek innych materiałów nieelektronicznych oraz 216 tytułów czasopism drukowanych dostępnych w aktualnej prenumeracie. Ponadto jest ona w pełni skomputeryzowana oraz wyposażona w stanowiska komputerowe z dostępem do katalogu, poprzez co umożliwia dostęp do 108 baz danych, 455 813 e-książek i 6 154 czasopism elektronicznych. Zbiory elektroniczne biblioteki obejmują IBUK Libra (3840 pozycji), Academica BN (1 754 180 pozycji) dostępnych na dwóch stanowiskach w Czytelni Ogólnej), Bazę Wiedzy i Bibliotekę Cyfrową Uniwersytetu w Siedlcach.

Dodatkowo, oferuje usługę adaptacji materiałów dydaktycznych dla osób z niepełnosprawnościami. Stwierdzono, że na terenie biblioteki zorganizowano specjalne stanowisko komputerowe z odpowiednim oprządkowaniem dla osób niedowidzących, a także wizualizery służące przenoszeniu i powiększaniu treści np. z książek lub innych źródeł. Warty wyróżnienia jest organizacja 3 kabin służących do pracy indywidualnej w pełni dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, część z nich wyposażono w drukarki brailowskie.

Zbiory elektroniczne są dostępne w sieci uczelnianej oraz zdalnie, a system HAN ułatwia dostęp spoza Uczelni. Usługi elektroniczne obejmują zamówienia, rezerwacje, prolongaty oraz powiadomienia o terminach zwrotu. Dostępna jest również aplikacja mobilna mProlib, umożliwiająca korzystanie z katalogu, zamówienia, rezerwacji i płatności elektronicznych, a także wypożyczalnia e-booków i system zamawiania kopii materiałów online. Na terenie Biblioteki Głównej znajduje się także książkomat. Umieszczono go w przedsionku biblioteki, umożliwiając dostęp codziennie w godzinach 7:00–20:00.

Analiza stanu faktycznego potwierdza, że godziny pracy biblioteki są wystarczające dla usprawnienia procesu dydaktycznego, studenci mogą bez przeszkód korzystać z jej zasobów od poniedziałku do piątku oraz w weekendy. Każdy zapisany student otrzymuje hasło do korzystania z Internetowego Systemu Obsługi Czytelnika, co sprawia, że może korzystać z biblioteki on-line, dokonując prolongaty, zamawiania lub rezerwacji książek. Znajdujące się w bibliotece czytelnie mają charakter otwarty i udostępniają swoje zbiory wszystkim zainteresowanym. Biblioteka dostosowuje księgozbiór i

dostosowuje go do potrzeb studentów oraz sylabusów. Student ma dostęp do zasobów elektronicznych, takich jak recenzowane czasopisma, magazyny, raporty, książki, nagrania wideo oraz bazy artykułów i podręczników akademickich, a także publikacji naukowych i popularnonaukowych. Ponadto Biblioteka regularnie analizuje wypożyczenia i rezerwacje, aby uzupełniać popularne tytuły. Co cztery lata przeprowadza ankietę, by poznać potrzeby użytkowników. Stwierdzono, że udogodnienia dla studentów obejmują wolny dostęp do półek, a godziny otwarcia wypożyczalni i czytelni zapewniają warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych zarówno w formie tradycyjnej i elektronicznej. Należy zaznaczyć, że lokalizacja bibliotek i czytelni, liczba oraz wielkość pomieszczeń, ich układ, a także dostępne wyposażenie techniczne i liczba miejsc w czytelni spełniają wymagania jakościowe, zapewniając komfortowe korzystanie z zasobów bibliotecznych. Na podstawie przeprowadzonej analizy zasoby biblioteczne i informacyjne są różnorodne i w pełni odpowiadają wymaganiom programowym ocenianego kierunku. Studenci mają dostęp do literatury obowiązkowej oraz uzupełniającej zgodnej z sylabusami, co wspiera proces nauczania zarówno pod względem merytorycznym, jak i językowym, umożliwiając osiągnięcie zamierzonych efektów uczenia się. Zasoby te dostępne są zarówno w formie tradycyjnej, jak i elektronicznej.

Dostępna na kierunku infrastruktura naukowa i wykładowa, a także biblioteczna, a także funkcjonujące zasady umożliwiające korzystanie z jej zasobów przez studentów i kadrę są zgodne z przepisami BHP.

Infrastruktura informatyczna jest odpowiednia do realizacji zajęć i prowadzenia badań. W przypadku nauczania na odległość, studenci mają pełny dostęp do niezbędnych zasobów informatycznych. Narzędzia i oprogramowanie dostępne na kierunku umożliwiają synchroniczną i asynchroniczną komunikację między studentami a wykładowcami. Uczelnia korzysta także z usługi Google Meet, aby wspierać zdalną komunikację.

Infrastruktura naukowa, dydaktyczna i biblioteczna jest dostosowana do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. W Uczelni zlikwidowano bariery architektoniczne. Budynek Wydziału Nauk Humanistycznych jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: wejście główne wyposażone jest w automatyczne drzwi oraz domofon umożliwiający komunikację z portiernią, w budynku znajdują się windy, ciągi komunikacyjne bez progów oraz sale dydaktyczne i pokoje pracownicze bez barier architektonicznych. Ponadto winda posiada oznaczenia Braille'a, a w salach dydaktycznych dostępne są stoliki regulowane dla osób na wózkach, a w niektórych salach zainstalowane zostały pętle indukcyjne ułatwiające odbiór dźwięku osobom z problemami ze słuchem. Na każdym piętrze urządzono toalety dla osób z niepełnosprawnościami. Ponadto Uczelnia oferuje szeroki zakres udogodnień dla studentów z niepełnosprawnościami, w tym dla osób niewidomych i słabowidzących. Dostępne są stanowiska komputerowe z programami powiększającymi i udźwiękowiającymi, jak Freedom Scientific ZoomText i JAWS, które umożliwiają komfortową pracę. Studenci mogą korzystać z urządzeń takich jak multilektory Sara CE do odczytywania informacji ze skanerów, drukarki brajlowskie, linijki brajlowskie oraz urządzenia do tworzenia grafiki w brajlu, np. Zy-Fuse. Stwierdzić należy, że dostępne są specjalistyczne lupy, klawiatury i myszy komputerowe, a także oprogramowanie do tworzenia rysunków brajlowskich i tłumaczenia tekstów. Wszystkie te urządzenia i programy umożliwiają pełny dostęp do zasobów uczelni, wspierając samodzielność studentów z niepełnosprawnościami. Analiza stanu faktycznego potwierdziła, że budynki są dostosowane do osób z niepełnosprawnościami. We wszystkich budynkach znajdują się toalety przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a także windy. Nie stwierdzono w infrastrukturze barier architektonicznych uniemożliwiających bezpieczne przemieszczanie się.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Uczelni, oraz obiektów zewnętrznych, w których odbywają się zajęcia, spełnia wymagania określone w standardach kształcenia zawartych w rozporządzeniach na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy. W budynku znajduje się także kawiarnia, która jest dostępna dla studentów i pracowników. Dodatkowo, we wszystkich budynkach zainstalowane są automaty z przekąskami i napojami.

Ewaluacja infrastruktury uczelni, w tym infrastruktury naukowej, bibliotecznej, dydaktycznej, a także wspierającej kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, odbywa się na bieżąco. Zgodnie z obowiązującą procedurą okresowych przeglądów infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, a także wyposażenia technicznego pomieszczeń czy zasobów bibliotecznych, informacyjnych. Za przeglądy bazy odpowiada specjalista ds. administracyjnych wydziału. Monitorowanie zasobów systemu bibliotecznego realizowane jest poprzez analizy statystyczne, obejmujące dane o wypożyczeniach zbiorów tradycyjnych i elektronicznych oraz wykorzystaniu baz.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dostępna na wizytowanym kierunku, obejmująca zasoby związane z działalnością naukową, biblioteczną, technologiczną i informatyczną, a także wspierającą proces dydaktyczny, pozwala na prawidłową realizację zajęć oraz osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Umożliwia ona również odpowiednie zaplecze do prowadzenia działalności naukowej. Infrastruktura ta została dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zapewniając im pełny dostęp do kształcenia i działalności naukowej. Wszystkie elementy infrastruktury, w tym wyposażenie techniczne pomieszczeń podlegają regularnym, okresowym przeglądom, w których uczestniczą przedstawiciele uczelni, w tym studenci, a ich wyniki audytów wykorzystywane do działań mających na celu doskonalenie tych zasobów. Analiza stanu faktycznego infrastruktury dostępnej dla wizytowanego kierunku, w tym także miejsc w których realizowane są praktyki, potwierdziła zorganizowanie przestrzeni wspierających proces dydaktyczny w zakresie logopedii. W ramach wizytacji bazy uczelnianej nie stwierdzono istnienia sal przeznaczonych do prowadzenia zajęć w zakresie pedagogiki. W tym celu została sformułowana rekomendacja, która nie ma wpływu na ocenę kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

1. Rekomenduje się przygotowanie pomieszczeń przeznaczonych dla edukacji pedagogiczno-nauczycielskiej – z podręcznikami, pomocami wspierającymi proces edukacji.

Zalecenia

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Analiza stanu faktycznego wykazała, że kierunek logopedia z audiologią aktywnie współpracuje z podmiotami społeczno-gospodarczymi o zasięgu krajowym i regionalnym, realizując tę współpracę w sposób systematyczny, regularny i wielowymiarowy. Przejawia się ona w projektowaniu i doskonaleniu programu studiów, koncepcji kształcenia oraz realizacji efektów uczenia się. Zespół oceniający zauważa znaczący wpływ pracodawców na przygotowanie treści programowych i dostosowanie programu studiów do zmieniających się potrzeb rynku pracy. Współpracę z kierunkiem prowadzi stała grupa przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, a jej intensywność jest szczególnie widoczna w tworzeniu i realizacji programu studiów.

Współpraca jest realizowana z instytucjami oświatowymi, placówkami ochrony zdrowia oraz organizacjami pozarządowymi, zarówno w formie sformalizowanej, jak i niesformalizowanej. Formalna współpraca opiera się na porozumieniach zawieranych przez Uniwersytet z podmiotami zewnętrznymi, które określają ramy wspólnych działań naukowych, praktycznych oraz wymiany doświadczeń w zakresie edukacji. Działania te obejmują organizację wykładów, sympozjów, seminariów, konferencji oraz praktyk studenckich. Współpraca nieformalna opiera się na bezpośrednich kontaktach władz kierunku i pracowników Ośrodka Logopedycznego z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych.

Wśród podmiotów szczególnie zaangażowanych we współpracę wskazać należy m.in.: Niepubliczne Przedszkole „Słoneczna Dolina” w Siedlcach, Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sokołowie Podlaskim, Szkoła Podstawowa nr 2 w Siedlcach, Przychodnia Laryngologiczna „Larynx”, Siedleckie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Chorobą Alzheimera – Dzienny Dom Pobytu „Kotwica”, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i Autystycznym „SPONiA-Węgrów” oraz Krajowe Towarzystwo Autyzmu oddział lubelski.

Zgodnie z analizą danych stwierdzamy, że współpraca z interesariuszami zewnętrznymi odbywa się na różnych płaszczyznach i obejmuje wymianę doświadczeń oraz działania wspierające aktywizację zawodową studentów i absolwentów, takie jak organizacja wykładów otwartych, seminariów, warsztatów, wizyt studyjnych oraz zajęć terenowych, realizowanych przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Zaangażowanie to widoczne jest szczególnie w pracach Ośrodka Logopedycznego oraz działalności diagnostyczno-terapeutycznego Centrum Diagnozy i Terapii Logopedycznej Uniwersytetu w Siedlcach i Studenckiej Poradni Logopedycznej, które świadczą usługi terapeutyczne przy użyciu nowoczesnych metod. Wskazać należy, że jest to cenne doświadczenie dla studentów, którzy mają możliwość obserwacji procesu terapeutycznego. Ponadto Ośrodek Logopedyczny organizuje otwarte seminaria naukowe, integrując logopedów z Siedlec i regionu (m.in. z powiatów mińskiego, ryckiego, radzyńskiego i łukowskiego), umożliwiając wymianę wiedzy i

doświadczeń. Uczestniczą w nich zarówno praktycy, jak i badacze z różnych ośrodków akademickich, w tym również z związanych z wizytowanym kierunkiem.

Szczególnie istotną formą współpracy realizowaną na kierunku jest organizacja praktyk studenckich. Studenci odbywają praktyki w różnych placówkach edukacyjnych, obejmujących placówki różnych szczebli edukacji. Wśród nich znajdują się przedszkola, szkoły podstawowe. Wśród podmiotów współpracujących w zakresie praktyk znalazły się również podmioty medyczne: NZOZ Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Kompleksowej w Białej Podlaskiej, Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej, Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego w Warszawie, NZOZ Przychodnia Laryngologiczna „Larynx” w Węgrowie oraz Poradnia Logopedyczna „Centrum” J.Z. Szeliga s.c. w Łukowie.

Analiza stanu faktycznego wykazała, że Zespół Programowy kierunku stworzył model współpracy ze środowiskiem oświatowym, który obejmuje opiniowanie i modyfikację programów studiów, organizację praktyk, wsparcie badań do prac dyplomowych oraz prowadzenie warsztatów dla studentów. Wskazać należy, że w procesie tym nie uwzględniono opinii podmiotów leczniczych i klinicystów.

Wizytowany kierunek prowadzi bieżącą ewaluację współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, organizując regularne spotkania z przedstawicielami pracodawców, poprzez przysyłanie programów studiów do weryfikacji, a także poprzez wymianę informacji jaka zachodzi przy okazji realizacji praktyk studenckich. W strukturze uczelni funkcjonuje Rektor ds. Innowacji i współpracy oraz Rada Uczelni, a wsparcie poszczególnym kierunkom, w tym wizytowanemu zapewnia także Biuro Karier, które wspiera studentów w organizacji praktyk, doskonaleniu umiejętności z autoprezentacji oraz poprzez prowadzenie badań losów absolwentów. Wizytowany kierunek przeprowadza bieżącą ewaluację współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, organizując regularne spotkania i wymianę informacji przy realizacji praktyk studenckich. W pracach nad tworzeniem kierunku brali czynny udział liczni przedstawiciele współpracujący z uczelnią, jednak zabrakło w tej grupie przedstawicieli reprezentujących podmioty medyczne. Interesariusze zewnętrzni potwierdzają konsultacje programu drogą mailową lub poprzez osobiste sugestie kierowane do władz kierunku. Należy jednak zauważyć, że nie opracowano mechanizmów ani kryteriów oceny ewaluacji współpracy z otoczeniem zewnętrznym. Nie stwierdzono również działań ewaluacyjnych z udziałem wszystkich interesariuszy, w związku z czym rekomenduje się wprowadzenie mechanizmów służących ocenie ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, choć skuteczna, wymaga dalszego rozwoju i większego zaangażowania ze strony pracodawców. Rekomenduje się intensyfikację działań z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szczególnie medycznym, w celu lepszego dostosowania programu studiów do potrzeb rynku oraz wzmocnienia pozycji absolwentów na rynku pracy.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wizytowany kierunek współpracuje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, obejmując lokalne instytucje, przedszkola, szkoły, placówki medyczne oraz gabinety logopedyczne. Stwierdzono, że jest ona prowadzona systematycznie, z udziałem przedstawicieli pracodawców, poprzez konsultacje programu oraz formalne i nieformalne spotkania. Opinie interesariuszy są uwzględniane w realizacji programu studiów i organizacji praktyk. Rekomenduje się wprowadzenie mechanizmów i kryteriów ewaluacji otoczenia społeczno-gospodarczego oraz większe zaangażowanie podmiotów medycznych w procesy programowe i konsultacyjne, aby lepiej wykorzystać ich potencjał i zwiększyć wpływ na kształt programu studiów, które nie mają wpływu na ocenę kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

1. Rekomenduje się intensyfikację działań z otoczeniem społeczno-gospodarczym, szczególnie medycznym
2. Rekomenduje się opracowanie kryteriów oceny ewaluacji współpracy z pracodawcami.

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku logopedia z audiologią są zgodne z koncepcją, celami kształcenia oraz strategią UwS. Poza zajęciami z języka obcego, Uczelnia oferuje studentom możliwość poświadczenia stopnia biegłości językowej (w zakresie języka angielskiego) międzynarodowym certyfikatem, który studenci mogą uzyskać po złożeniu pisemnego egzaminu TOEIC Listening and Reading, zgodnie z Umową Partnerską podpisaną pomiędzy Educational Testing Service BV a Uczelnią. UwS stwarza możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich i studentów związanej z kształceniem na ocenianym kierunku. Dla wsparcia mobilności międzynarodowej utworzono Centrum Współpracy Międzynarodowej i Języka Polskiego oraz powołano koordynatora ds. programu Erasmus+. Studenci i nauczyciele mogą korzystać z różnych programów mobilności w ramach programu Erasmus+ oraz w ramach umów zawartych przez Uczelnię z innymi zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Studenci kierunku logopedia z audiologią są na bieżąco informowani i motywowani do korzystania z ofert mobilności (głównie w ramach programu Erasmus+) w czasie spotkań informacyjnych koordynatorów Erasmus+ ze studentami pierwszego roku oraz przez opiekunów roczników w odniesieniu do studentów drugiego i trzeciego roku studiów. Informacje dotyczące mobilności międzynarodowej są dostępne również na stronie internetowej Uczelni i w mediach społecznościowych. Uniwersytet oferuje studentom i nauczycielom wyjazdy do 20 ośrodków

zagranicznych, w których funkcjonują kierunki pedagogiczne oraz językoznawcze. W proces umiędzynarodowienia wpisuje się również udział kadry akademickiej w międzynarodowych konferencjach naukowych; współpraca z logopedami islandzkimi, pracownikami Uniwersytetu Islandzkiego, wydanie tomu z serii „Logopedia-Teoria-Praktyka” pt. *Wielojęzyczność. Wyzwanie współczesnej logopedii* pod red. dr Sofii Kamińskiej, w którym badacze z wielu ośrodków naukowych przedstawili wyniki swoich badań prowadzonych wśród obcokrajowców w Polsce i poza jej granicami; umożliwienie studentom dostępu do międzynarodowych baz, wyposażenie biblioteki w publikacje w językach obcych oraz czasopisma zagraniczne, przydatne do kształcenia i pisania prac dyplomowych, diagnoza i terapia obcokrajowców przez wykładowców i wykorzystywanie doświadczeń w dydaktyce akademickiej, stałe podnoszenie kompetencji merytorycznych pracowników naukowo-dydaktycznych w aspekcie międzynarodowym poprzez korzystanie z piśmiennictwa obcojęzycznego (artykuły z otwartego dostępu), zgodnie z indywidualnymi kompetencjami językowymi, np. artykuły anglojęzyczne, włoskojęzyczne, islandzkojęzyczne, niemieckojęzyczne i prezentowanie najnowszych badań z zakresu logopedii oraz audiologii w ramach prowadzonych zajęć, publikacje artykułów naukowych w języku angielskim; wersje językowe stron internetowych Uniwersytetu ułatwiające studentom oraz pracownikom zagranicznym zapoznanie się z ofertą i funkcjonowaniem UwS.

Umiędzynarodowienie procesu kształcenia podlega systematycznym ocenom, m. in w sprawozdaniach składanych Wydziałowemu Zespołowi ds. jakości kształcenia w ramach analizy wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Poza tym kierownik biblioteki głównej UwS monitoruje wydawnictwa i zgodnie z zapotrzebowaniem pracowników zaopatruje księgozbiór w monografie i czasopisma zagraniczne.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uniwersytet w Siedlcach wspiera studentów kierunku logopedia z audiologią w sposób stały i wszechstronny. System wsparcia oferowany studentom wizytowanego kierunku jest kompleksowy oraz systematycznie prowadzony. Uczelnia uwzględnia również dodatkowe formy wsparcia. Studenci otrzymują wsparcie, m.in. z zakresu naukowego, merytorycznego i organizacyjnego. Uczelnia wspiera różne grupy studentów poprzez tworzenie odpowiednich warunków do studiowania, a zakres wsparcia jest adekwatny do potrzeb studentów wynikających ze specyfiki kierunku i programu studiów. Uniwersytet w Siedlcach wykazuje się szczególną troską o studentów, którzy wymagają indywidualnego podejścia. Studenci ze specjalnymi potrzebami mogą korzystać z pomocy Centrum Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, zapewniającego studentom z różnego typu niepełnosprawnościami swobodny i efektywny udział w zajęciach dydaktycznych, życiu naukowym, społecznym, kulturalnym i sportowym. Centrum, na wniosek studenta z niepełnosprawnością, formułuje zalecenia dotyczące dostosowania procesu dydaktycznego do jego potrzeb. Studenci z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o zmianę formy egzaminu, wydłużenie czasu jego. Zarówno budynek jak i sale dydaktyczne są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Studenci z niepełnosprawnościami studiujący w Uniwersytecie w Siedlcach mają możliwość realizowania swoich pasji i zainteresowań poza zajęciami wynikającymi z programu studiów, mogą uczestniczyć w dodatkowych zajęciach sportowych, takich jak siatkówka czy kurs tańca. Dodatkowo Uczelnia, przez powołaną w tym celu jednostkę, pomaga przetransportować się osobom z ograniczeniami ruchowymi na zajęcia dydaktyczne oraz w powrocie do miejsca zamieszkania.

Studenci wizytowanego kierunku, mogą ubiegać się o Indywidualną Organizację Studiów. Uczelnia poprzez nieformalne środki stara się wspierać studentów w połączeniu aktywności zawodowej ze studiami, m.in. poprzez zmiany w rozkładzie zajęć po wcześniejszych konsultacjach z grupą. Wsparciem aktywności zawodowej na UWS zajmuje się Biuro Karier, do którego zadań należy udzielanie studentom kompleksowej pomocy w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych, udzielanie informacji na temat dostępnych ofert staży i pracy, praktyk zawodowych, organizacja spotkań i seminariów dotyczących rynku pracy, planowania i rozwoju kariery zawodowej, kreowania własnego wizerunku oraz autoprezentacji. W procesie praktyk zawodowych studentów wspiera także powołany w tym celu koordynator uczelniany.

Uczelnia wspiera wymiany zagraniczne w ramach programu Erasmus+. Istotną rolę w organizowaniu wymiany pełnią koordynatorzy wydziałowi, którzy odpowiadają za inicjowanie mobilności, pomoc w przygotowaniu dokumentacji oraz konsultowanie programu kształcenia realizowanego w uczelni partnerskiej.

Studenci podczas spotkania zwrócili szczególną uwagę na przystosowanie Uczelni w sposób sprzyjający studiowaniu. Uniwersytet oferuje studentom wizytowanego kierunku przyjazne przestrzenie do pracy

indywidualnej z komputerami wyposażonymi w specjalistyczne oprogramowanie i dostosowanymi do potrzeb różnych grup studentów w wielu miejscach na Uczelni.

Studenci aktywnie włączają się w prace Naukowe Koła Logopedyczne, Koła Naukowego dla Osób z Wadą Słuchu „Surditas”. W ramach swojej działalności studenci mogą włączać się w działalność naukowo-badawczą prowadzoną w Ośrodku Logopedycznym, m.in. w pomoc przy organizacji konferencji naukowych, wykładów otwartych, seminariów naukowych. Studenci mogą ubiegać się o środki finansowe, będące w dyspozycji prorektora ds. studiów, a także, w ramach możliwości i potrzeb, środki finansowe pochodzące z rezerwy Dziekana Wydziału Nauk Humanistycznych lub Dyrektora Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa. Studenci zwracają uwagę na fakt, że przyznawanie środków na działalność jest podejmowana na podstawie inicjatyw zrealizowanych w poprzednim roku. Taki sposób przyznawania środków może ograniczać rozwój działalności kół naukowych w przypadku, na który zwrócili uwagę studenci - braku podejmowania inicjatyw przez koło naukowe w poprzednich latach.

Studenci należący do NKL uczestniczą w różnorodnych formach działalności naukowej, m.in. dwie studentki kierunku logopedia z audiologią wzięły czynny udział w I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej pt. Neurobiologiczne podstawy logopedii, na której zdobyły 3 miejsce. Koło Naukowe Osób z Wadą Słuchu KNOWS „Surditas” umożliwia zrzeszanie się studentów niedosłyszących z różnych kierunków i wydziałów UwS. Miejscem spotkań Koła jest Ośrodek Logopedyczny UwS. Koło umożliwia studentom z dysfunkcją słuchu rozwój wiedzy oraz zainteresowań, a także zapewnia pomoc w funkcjonowaniu w świecie dźwięków.

Studenci wizytowanego kierunku mają możliwość korzystania z wyspecjalizowanych obiektów sportowych, rozwijając swoje zainteresowania związane z aktywnością fizyczną. Studenci mają możliwość korzystania z obiektów sportowych również poza zajęciami na Uczelni. Studenci mają również możliwość korzystania z Ośrodka jeździeckiego UwS.

Uczelnia motywuje studentów do osiągania lepszych wyników w nauce i działalności naukowej oraz gratyfikuje studentów wybitnych. Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendium Rektora, są również informowani na bieżąco o stypendiach oferowanych przez inne jednostki, w tym stypendia oferowane przez samorządy i stypendium Ministra. Dodatkową formą wsparcia najzdolniejszych studentów jest nagroda im. prof. Lesława Szczerby przyznawana corocznie przez Stowarzyszenie Przyjaciół UwS.

Uczelnia zapewnia studentom wizytowanego kierunku jasne i przejrzyste sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej. Informacje o systemie wsparcia studentów zawarte są na ogólnodostępnych stronach UwS. Studenci mają wiedzę na temat świadczeń socjalnych oraz sposobu ich uzyskania.

Skargi i wnioski studentów, zarówno dotyczące procesu kształcenia, jak i wsparcia w procesie studiowania, są realizowane w bezpośrednim kontakcie z kierownictwem Instytutu i Wydziału. Studenci zaznaczyli, że większość spraw jest rozwiązywana na bieżąco. Na Uczelni funkcjonuje również Rzecznik Akademicki oraz Rzecznicy Dyscyplinarni, którzy mogą uczestniczyć w wyjaśnianiu sytuacji spornych. Studenci mogą zgłaszać swoje potrzeby również w ramach i poprzez ciała kolegialne Wydziału i Instytutu, w których są pełnoprawnymi członkami (Rada Dyscypliny, zespoły i komisje instytutowe oraz wydziałowe). Studenci zaznaczają dużą przychylność i życzliwość kadry administracyjnej w rozwiązywaniu wszelkich spraw studenckich. Studenci mają możliwość udziału w konsultacjach z nauczycielami akademickimi w wyznaczonych godzinach oraz poza godzinami pracy w

formie mailowej. Codzienne wsparcie administracyjne uzyskują studenci w Dziekanacie Wydziału. Aby podnieść poziom kompetencji w zakresie pomocy studentom, jego pracownicy biorą czynny udział w szkoleniach z zakresu języka migowego, wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami, a także mają możliwość wyjazdów zagranicznych w ramach programu Erasmus+. Informacje o godzinach otwarcia Dziekanatu dostępne są na stronie Wydziału.

UwS podejmuje odpowiednie działania informacyjne i edukacyjne z zakresu bezpieczeństwa, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy. Na Wydziale organizowane są wykłady, warsztaty i szkolenia z tego zakresu. Na Uczelni funkcjonuje również pełnomocnik Rektora ds. przeciwdziałania mobbingowi, molestowaniu i dyskryminacji, którego zadaniem jest m.in. rozpatrywanie skarg dotyczących braku równego traktowania kobiet i mężczyzn oraz wszelkich innych form dyskryminacji, w szczególności ze względu na płeć, wiek, rasę, wyznanie, religię, niepełnosprawność czy orientację seksualną.

Na Uczelni funkcjonuje samorząd studencki. Członkowie WRSS aktywnie uczestniczą w Wydziałowym Zespole ds. jakości kształcenia i komisjach stypendialnych. W celu utrzymania stałego kontaktu z władzami Wydziału, członkowie WRSS odbywają regularne spotkania z prodziekanem. Członkowie WRSS mają zapewnione zaplecze lokalowe, sprzęt komputerowy i materiały papiernicze niezbędne do codziennej działalności oraz finansowanie na potrzeby realizacji inicjatyw i bieżącego funkcjonowania.

Studenci wyrażają swoje opinie o wypełnianiu obowiązków dydaktycznych przez nauczycieli w formie anonimowych ankiet po każdym semestrze studiów. Wyniki ankietyzacji są omawiane przez jednostki odpowiedzialne za zapewnianie jakości kształcenia, w których istotną rolę odgrywa również głos reprezentantów samorządu. Uczelnia wyciąga wnioski i wprowadza działania doskonalące na podstawie przeprowadzonych analiz w zakresie prowadzonych zajęć dydaktycznych. Studenci wskazują również na nieformalne środki monitorowania procesu wsparcia oraz ich pozytywnego wpływu na jakość prowadzonego kierunku, takie jak rozmowy z opiekunami kierunku i spotkania organizowane przez władze Instytutu. Uczelnia nie oferuje formalnych sposobów oceny innych form wsparcia w procesie studiowania, obejmujących, m.in. wsparcie administracyjne czy poziom zadowolenia z infrastruktury, wykorzystywanego sprzętu w ramach zajęć dydaktycznych.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Wsparcie studentów kierunku logopedia z audiologią ma charakter stały i kompleksowy. Studenci w trakcie studiów nabywają odpowiednie kompetencje poprzez praktyki, konferencje, zajęcia poza Uczelnią i pracę w kołach naukowych. Uczelnia sprzyja rozwojowi naukowemu studentów i oferuje wsparcie w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej. Zwraca się uwagę na sposób przyznawania środków na działalność kół naukowych na podstawie działalności w poprzednim roku, co może ograniczać rozwój działalności i motywację do podejmowania nowych inicjatyw przez studentów.

Wsparcie oferowane przez Uczelnię jest dostosowane do różnych grup studentów, w tym studentów zagranicznych, osób pracujących i osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia oferuje atrakcyjne formy wsparcia w wymianach krajowych i zagranicznych. UwS systematycznie prowadzi badania monitorujące sposoby prowadzenia zajęć dydaktycznych, zauważa niedociągnięcia i wprowadza efektywne metody doskonalące. Uczelnia nie prowadzi jednak sformalizowanych form analizujących inne formy wsparcia w procesie studiowania.

Sformułowane poniżej rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Oferowane przez Uczelnię duże przestrzenie do pracy własnej studentów, wyposażone w sprzęt komputerowy, wspierają w znacznym stopniu studentów w zakresie pracy własnej poza zajęciami dydaktycznymi oraz udziału w innych formach aktywności naukowej i organizacyjnej.

Rekomendacje

1. Zwrócenie uwagi na sposób finansowania działalności kół naukowych oraz rozważenie zmiany sposobu w celu potencjalnego zwiększenia aktywności i motywacji do podejmowania inicjatyw.
2. Rekomenduje się poszerzenie zakresu ankiet ewaluacyjnych o inne formy wsparcia w procesie studiowania, m.in. wsparcie administracyjne, poziom zadowolenia z infrastruktury, wykorzystywanego sprzętu w ramach zajęć dydaktycznych, itp.

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uniwersytet w Siedlcach zapewnia publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych efektach kształcenia. Informacje są dostępne dla odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nimi, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Uniwersytet w Siedlcach przekazuje interesariuszom kompleksowe informacje w szczególności poprzez ogólnie dostępne strony internetowe.

Strona internetowa UwS oraz BIP Uczelni są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami poprzez specjalną zakładkę z możliwością zmiany układu strony, wielkości wyświetlanych treści czy kontrastu. Dodatkowo strona internetowa Uczelni umożliwia przeglądanie treści w 3 językach, polskim, angielskim i ukraińskim.

Na stronach internetowych można odnaleźć informacje dotyczące, m.in. programu i opisu studiów, sylabusów, programów szczegółowych poszczególnych modułów/zajęć, rozkładów zajęć i terminarzy, zasad organizacji i regulaminów praktyk, zasad procesu dyplomowania, oferty seminaryjnej i zagadnień

obowiązujących na egzaminie dyplomowym, bieżących informacji związanych z realizacją programu studiów i studiowaniem, w tym ogłoszenia o rekrutacji na wyjazdy w ramach programu ERASMUS+, zasadach składania wniosków stypendialnych w systemie USOSweb.

Bieżąca wymiana informacji pomiędzy studentami i nauczycielami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne prowadzona jest za pośrednictwem adresów e-mailowych w domenie UwS oraz w systemie USOSweb.

Na stronie internetowej Uczelni publikowane są raporty z funkcjonowania Wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia, sprawozdania ze studenckich badań ankietowych w zakresie jakości prowadzonych na kierunku zajęć dydaktycznych, sprawozdania z badań losów zawodowych absolwentów, regulamin studiów, terminarz organizacji roku akademickiego, oferty studiów, informacje dotyczące warunków i zasad postępowania rekrutacyjnego oraz wysokości opłat za świadczone usługi edukacyjne, a także informator dla kandydatów na studia obejmujący szczegółowe zasady rekrutacji.

Na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu w Siedlcach prowadzona jest systematyczna analiza i ocena aktualności, kompleksowości i rzetelności informacji dostępnej dla studentów, pracowników, absolwentów i potencjalnych pracodawców, poprzez procedury wynikające z działania Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia Wewnętrznego. W spotkaniach zespołu biorą udział także studenci. Weryfikacja publicznego dostępu do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach prowadzona jest w sposób ciągły przez Dyrektora Instytutu i kolegium dziekańskie. Zauważane lub zgłaszane niedociągnięcia są na bieżąco niwelowane a jakość i dostępność informacji ulegają ciągłemu procesowi doskonalenia.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	x
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	x
3.	Zasady rekrutacji	x
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	x
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	x
6.	Aktualne programy studiów z efektami uczenia się	x
7.	Sylabusy	x
8.	Kompletność sylabusów	x
9.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	x
10.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	x
11.	Erasmus	x
12.	Most	x
13.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	x
14.	Tygodniowy rozkład zajęć / harmonogram zjazdów i rozkład zajęć	x
15.	Regulamin studiów	x
16.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	x
17.	Informacje dla studentów z niepełnosprawnościami	x
18.	Biuro Karier	x
19.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	x
20.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	x

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet w Siedlcach zapewnia kandydatom na studia, studentom, pracownikom, absolwentom oraz potencjalnym pracodawcom pełny dostęp do kompleksowej, rzetelnej i zrozumiałej informacji o Uczelni i o ocenianym kierunku studiów. Sposób udostępniania informacji uwzględnia łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem. Informacje są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia na bieżąco monitoruje w wyniku przyjętych procedur i weryfikuje treści zamieszczane na stronach internetowych, w celu aktualizacji prezentowanej publicznej informacji, zgodnie z potrzebami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

Zalecenia

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

W Uniwersytecie w Siedlcach dla całej Uczelni, a także w odniesieniu do poszczególnych kierunków studiów zostały formalnie przyjęte zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Dla kierunku logopedia z audiologią te procedury nie działają w taki sposób, by można uznać, że są funkcjonalne i skuteczne.

Po pierwsze przyjęty program studiów nie był odpowiednio i całościowo oceniony pod względem kompletności koncepcji kształcenia, przyporządkowania do dyscyplin naukowych, sformułowania efektów uczenia się. Istotną wadą jest to, że system nie działa w sposób ustawiczny, dla kierunku nie odbywają się cykliczne i systematyczne oceny poprawności zapisów, funkcjonalności przyjętej

koncepcji. Co zdiagnozowano w poszczególnych kryteriach, szczególnie programowych – Uczelnia nie prowadzi dla kierunku odpowiedniego monitoringu, nie zbiera i nie analizuje odpowiednio danych, które pochodziłyby od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych (było to zauważone na poziomie rekomendacji w raporcie).

Dla kierunku logopedia z audiologią, został wyznaczony zespół osób sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, określone zostały kompetencje i zakres odpowiedzialności. Podział zadań pomiędzy poszczególnymi zespołami nie jest przejrzysty i nie wskazuje w sposób jednoznaczny, a dla kierunku pożyteczny zakresów odpowiedzialności. Skutkuje to rozmyciem odpowiedzialności, brakiem pełnego oglądu danych, programu studiów, jego realizacji, przyjętych na poziomie całej uczelni i implementowanych na kierunku rozwiązań systemowych. Co za tym idzie zespół kierunkowy nie prowadzi całościowej oceny programu studiów.

W ocenie stanu faktycznego w kryteriach 1-3 zespół oceniający wskazał na liczne braki, uchybienia i wady programu, koncepcji studiów, sformułował zastrzeżenia do jakości i kompletności dokumentacji, w tym na poziomie sylabusów (np. w odniesieniu do sformułowanych efektów uczenia się, aktualności i dostępności literatury do zajęć, metod dydaktycznych, metod weryfikacji efektów uczenia się, form zajęć). Brak odpowiedniej pogłębionej refleksji, niepodjęcie skutecznych i planowych prac pro jakościowych nie pozwala na zdiagnozowanie usterek i podjęcie odpowiednich działań naprawczych.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury.

Jak stwierdził zespół oceniający w ocenie odpowiednich kryteriów zastrzeżenia budzi sposób uaktualniania metod dydaktycznych, wprowadzanie innowacji innych niż proste wykorzystanie zaplecza infrastrukturalnego. Program jest pod tym względem mało innowacyjny, a prowadzone zajęcia zwykle pozostają na poziomie podawczym mimo tego, że Uczelnia jest dobrze przygotowana pod względem infrastrukturalnym, a deklaratywnie zespół dydaktyczny ma szerokie możliwości korzystania z metod innowacyjnych w dydaktyce akademickiej, a także ma dostęp do najnowszych rozwiązań z zakresu badań logopedycznych.

W Uczelni dla kierunku logopedia z audiologią zostały przyjęte i są publikowane kryteria i zasady przyjęć kandydatów na studia.

W Uczelni dla kierunku logopedia z audiologią nie jest prowadzona systematyczna ocena programu studiów, co zostało już tu wspomniane, a swoje eksplicytne objaśnienie znajduje w opisie stanu faktycznego i sformułowanych zaleceniach w odpowiednich kryteriach, które nie zostały spełnione w stopniu całkowitym. W Uczelni przyjęte program studiów, który nie został poddany odpowiedniej weryfikacji co do sformułowanych dla niego efektów uczenia się, co prawda uwzględniono w nim (przy jego formułowaniu) odpowiednie rekomendacje ze strony otoczenia społeczno-gospodarczego, ale brak stałej aktualizacji powoduje, że kolejne doświadczenia, zmiany w obszarze wiedzy i praktyki terapeutycznej i pracy logopedy w środowisku nie są do programu implementowane. Metody weryfikacji i oceny stopnia realizacji efektów uczenia się, system ECTS, treści programowe i metody kształcenia nie są poddawane stałej weryfikacji i aktualizacji, co zostało wykazane w odpowiednich kryteriach, a także w obszarze oceny prac etapowych i podczas hospitacji zajęć dydaktycznych (szczególnie w zakresie metod kształcenia, różnicowania typów i form zajęć). Weryfikacja systemu organizacji, realizacji i nadzoru nad praktykami zawodowymi wykazuje braki w odpowiednim,

całościowym i skutecznym monitorowaniu tego obszaru dydaktyki - szczególnie istotnego i dla studiów prowadzonych na profilu praktycznym, i w związku z realizacją standardu przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela – logopedy. Istotne braki zostały uwidocznione w obszarze dyplomowania tak co do procedur i koncepcji, jak i co do efektów procesu tj. Powstających na kierunku prac dyplomowych, ich profilowania, przystawalności do dyscyplin naukowych, praktycznego i aplikacyjnego charakteru, a także sposobu weryfikacji i oceny. Co za tym idzie brak jest w Uczelni w odniesieniu do ocenianego kierunku skutecznego i systematycznego procesu weryfikacji i oceny jakościowej efektów pracy – prac etapowych, prac dyplomowych i jakości procesu dydaktycznego.

Ponieważ nie zachodzi systematyczna ocena programu studiów, więc i wykorzystywane do punktowej i nieregularnej korekty dane pochodzą z zasobów, które nie są w pełni trafnie dobrane, kompletne, miarodajne i odpowiednie dla kierunku studiów. Tylko częściowo wykorzystuje się informacje zwrotne od studentów i te, które pochodzą z otoczenia społeczno-gospodarczego. Niedostatek uwidocznia się także w pełnym i skutecznym włączaniu nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku do ewaluacji programu i podejmowania zespołowych działań projakościowych.

Jak już zostało wielokrotnie wykazane w poszczególnych kryteriach w raporcie zespołu oceniającego dla kierunku logopedia z audiologią nie wykorzystuje się w sposób pełny odpowiednich wniosków, które wynikałyby z systematycznej, całościowej i prowadzonej ustawicznie oceny programu studiów, nie są one uwzględniane i wykorzystywane w taki sposób, który pozwalałby na skuteczne i bieżące reagowanie na potrzeby zmian, ich wprowadzanie i jakościową weryfikację.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości. Kierunek logopedia z audiologią jest poddawany ocenie programowej po raz pierwszy od uzyskania od właściwego ministra pozwolenia na prowadzenie studiów pierwszego stopnia na kierunku logopedia z audiologią.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte, ale nie są w pełni, systematycznie i skutecznie stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów w odniesieniu do kierunku logopedia z audiologią. Nie są prowadzone systematyczne oceny programu studiów, które byłyby oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Prowadzone działania, także te, w których biorą udział reprezentanci zespołu dydaktycznego, studentów i interesariuszy zewnętrznych mają charakter incydentalny, punktowy i wyrywkowo traktujący wyizolowane problemy.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

---

Rekomendacje

Zalecenia.

1. Zaleca się pełne wdrożenie polityki jakości kształcenia przyjętej na uczelni w odniesieniu do kierunku logopedia z audiologią.
2. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiąganiu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl